Ч. 187 (14.730). Львів, четвер 26. серпня 1937 Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Леґіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.20 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Ціла Арабія проти поділу Палестини.

МЕККА, ПАТ. Відношення короля Абдуль-Азіз Ібн Сунда до проекту поділу Палестини характеризує відповідь, що він її дав Союзові Палестинців у Каїрі: „Доложу всіх зусиль, щоб ваші домагання були здійснені." Палестинська кольонія в Єгипті вислала до короля телеграму, звертаючи в ній увагу на кривду, яку арабському загалові заподіяло би майбутнє виконання доручень комісії льорда Пілля.

Вже тепер можна собі уявити цілість арабської реакції, чи пак сундської Арабії (найбільшої держави на арабськім півострові). на проект поділу Палестини. Населення заявилося скрізь гостро проти поділу Палестини. Урядовий часопис „Умму Кура" негайно проголосив усі протести. Еміри (намісники) всіх провінцій надіслали королеві звідомлення про демонстрації та віча, деякі з них, нпр. емір Таіф, каймакам Джидди і інші навіть зверталися кількакратно до короля з приводу виступів населення, що повторюються. Окремо зголошувала свої протести родова старшина, професійні організації, урядовці і т. д. На окрему увагу заслуговує рішучість резолюцій провінцій, що межують із Трансйорданією. Величезне враження викликала промова шейка Абдуллі Аз Шайбі, ключника Кааби, найбільших святощів Ісляму.

Чан-Кай-Шек покидає Нанкін.

Часопис „Асагі" повідомляє зі Шангаю, що маршал Чан-Кай-Шек рішив покинути Нанкін і перенести столицю до Чон-Кін у провінції Сечуан. Перенесення столиці має бути свого роду маніфестацією, що нанкінський уряд рішив ставити Японії опір аж до самого кінця. Рішення про перенесення столиці проголосять урядово аж 2. вересня.

ГОСТРІ ВОЄННІ КАРИ В КИТАЮ.

Нанкінський уряд проголосив декрет, що на його підставі підчас воєнних акцій у Китаю каратимуть смертю за такі злочини: за покинення стійки, за втечу, що могла би спричинити поважні шкоди, за піддачу до неволі, за саботаж, за намову до ворохобні, поширювання деморалізуючих вісток, грабіж і насилля.

НОВІ УСПІХИ КВАНТУНСЬКОЇ АРМІЇ.

Командування квантунської армії повідомляє про нові успіхи японських частин на пограниччі провінцій Чагар і Суюан.

Під Чангтей розбили японці три китайські дивізії, японські літаки збомбардували місто Татунг, віддалене 18 км. від Калгану на полудневий захід.

ВЕЛИКІ БОЇ ПІД ТАКУНАО І ЛЬОТІЄНОМ.

За місто Тсінгай (30 км. на полудневий захід від Тієнсіну, на зал. лінії Тієнсін—Пуков) ведуть нагальні бої. Японці почали 22. ц. м. наступ із Такунао. Воєнні акції на цім відтинку перемінились у великий бій.

Представник японської маринарки заявив, що нові японські частини вивантажено недалеко Ліюгу, відки пішли вони у полудневому напрямі. Під Льотієн відбувася нагальна битва, яка закінчилася перемогою японців. Скількість нових японських посилень нараховують на 60—70 тисяч вояків.

А ДИПЛЬОМАТИ КАЖУТЬ, ЩО НЕМА ВІЙНИ.

Представник японського міністерства закордонних справ заявив, що

японсько - китайського конфлікту не вважають за війну між двома державами. Китайська амбасада в Токіо далі удержує дипльоматичні зносини з японським урядом.

Безнадійне положення Сантандеру.

САЛЯМАНКА, ПАТ. Головна кватира ген. Франко повідомляє, що переможний наступ у напрямі Сантандеру триває дальше. Нац. війська здобули кілька місцевостей, між іншими Варгас і Сарон. Наварські частини заняли вчора в год. 17. Торре Лявега, де населення зготовило їм ентузіястичне повитання. Згадані частини осягнули лінію Нортера—Барсена, перетинаючи комунікацію між Сантандером і Астурією і взяли до неволі кількох вищих командантів червоних частин, які намагалися втікати на автах.

На східному відтинку північного фронту відділи „чорних стріл" здобули твердиню Кастро Урдіалес та осягнули лінію Хінарес—Уріто, так що панують зовсім над долиною ріки Агера.

ТОРРЕ ЛЯВЕҐА ЗДОБУЛИ ПОВСТАНЦІ БЕЗ ВИСТРІЛУ.

Авас подає, що наварська бригада здобула вчора пополудні Торре Лявега без вистрілу. Перша ввійшла до міста сотня під проводом підполковника Ґарції, який колись перший увійшов був до Більбао. Червоні покинули місто на дві години перед приходом націоналістів.

Шлях Більбао—Ля Коруня заняли війська ген. Франко, так, що червоні зможуть відступати із Сантандеру тільки північною дорогою.

ВТІКАЧІ ЗІ САНТАНДЕРУ ПРО СИТУАЦІЮ.

Авас повідомляє з Байонни, що морем приїхало там із Ляредо коло 100 міліціонерів, жінок і дітей. При деяких міліціонерах знайшли величезні грошеві суми, які доходять до 30 тисяч пезетів.

Один поштовий урядовець із Ляредо мав при собі коло міліона пезетів.

До Аркамон приплили два малі рибальські кораблі зі Сантандеру. На чердаку тих кораблів приїхало кільканадцять осіб, між ними трьох майорів, трьох сотників і двох поручників міліції.

Вони заявили, що ситуація в Сантандері безнадійна, головно з причини величезної переваги нац. летунства.

КОМУНІКАТ ЧЕРВОНИХ.

Міністерство війни червоного уряду комунікує, що східна армія перервала фронт противника між Тардієнте і Бельчіте в араґонській провінції. Фронт перервано у трьох місцях, не зважаючи на сильний опір противника. Нац. частини, які боронили Квінто, окружені. Комунікація між Хуескою і Сарраґосою перервана. Урядові летуни бомбардували зал. стації Бельчіте, Мозота, Цуера, Канатаюд, Парахуельос і Урґос.

Ширіть наш часопис!

Проти демагогії людовців по наших селах.

Львів, 25. серпня 1937.

Жахливі земельні відносини на українських землях у Польщі, де більше як 60 відсотків господарств є зовсім нежиттєздатні, а дальші 30 відсотків можуть ледви животіти, намагаються в останніх днях використати польські людовці, щоби спекти при допомозі українських селян свою наскрізь політичну печеню. Від 15. ц. м., коли то польська людова партія святкувала „день хлопського чину" і при цій нагоді висунула до уряду низку політичних домагань, по українських селах зароїлося від польських хлопських агітаторів, які наскрізь демагогічними гаслами намагаються приєднати українських селян до своєї чисто політичної акції. По більших і менших містах Сх. Галичини їздить відомий демагог з людової партії кс. Панась і на вічах проливає крокодилячі сльози над важким положенням усіх селян. — Українські селяни мають право купувати землю підчас парцеляції, таксамо, як польські — горлає кс. Панась на вічах у Сх. Галичині. — Обєднайтеся всі хлопи разом, бо нема ні польських ні українських селян, — є лише „хлопи"; тоді ваше положення покращає! — запевняє кс. Панась і інші агітатори людовців.

Одночасно в чисто польських повітах і на західних окраїнах українських земель, у Ярославщині, Березівщині, Переворщині і т. д. товариші кс. Панася співають іншої пісоньки. Вони на вічах не вагаються запевновати польських хлопів, що причиною їх нужди є саме українські селяни, бо українці, мовляв, дістають землю поміщиків у Сх. Галичині. Для польських хлопів землі нема тому, що — мовляв — „уряд тримає з українцями". Попри це висувають людовці наскрізь політичні домагання під адресою уряду, про що вже наші читачі знають зі статті жидівського публіциста Зінґера, що її „Діло" з 24. ц. м. передрукувало майже повнотою. Ця стаття відкриває теж рубець заслони останніх селянських подій у Польщі, що є наслідком боротьби польської опозиції, головно людовців, за владу.

Цю акцію польських людовців знаменито розкрило українське населення, головно на наших західних окраїнах, і стоїть, як нас звідти запевняють, осторонь усяких тамошніх подій. Не мають більшого послуху агітатори людовців також у нас на сході. Українське селянство ніколи не може забути того факту, що саме найбільший розмах кольонізації українських земель наплиновим польським елементом припадає на часи, коли в Польщі був при владі провідник польських селян — Вінценти Вітос. Саме тоді в руки польських кольоністів перейшло 445.000 га землі на українських землях у Польщі. Якщо нині 90 відсотків українського селянства буквально душиться на своїх вузеньких, поділених нивках і примирає з голоду, то це мусить завдячити головно і в першу чергу кольонізаційній політиці польських урядів під проводом Вітоса і вшехполяків У-

країнський нарід теж добре знає, що нова хвиля кольонізації українських земель прийшла за часів теперішнього міністра хліборобства Понятовського, який був визначним провідником б. польської селянської партії „Визволення" і донині залишився вірний своїм радикальним поглядам.

Тому, зрозуміла річ, українське селянство — поза несвідомими і темними одиницями — не приєдналося до відомої акції польських людовців у Галичині. Його не заманять теж туди ні транспаренти з написами: „Нехай живе Україна!", що їх несли між іншим людовці в Яворові, ні спів українського національного гимну. Українське населення інстинктовно відчуло, що за плечима людовців скривається рука комуністичного агітатора, який такою інсценізацією хоче притягнути українських селян до „спільного хлопського фронту". Як на цьому „спільному фронті за землю" вийшло українське селянство на Сов. Україні, про це знає вже у нас навіть мала дитина.

Одначе навіть найбільше несвідомим одиницям зпоміж українських сільських нуждарів, які тут і там вагалися, чи не приступити їм до спільної акції з людовцями, отворили очі летючки погромницького змісту, що їх масово розкинули в кількох повітах у Східній Галичині і на наших західних окраїнах. Кожний українець умить зорієнтувався, що означають і яку ціль мають летючки „Комітету Порозуміння Польських Організацій". І кожному стало ясно, що якнебудь інгеренція українського селянства в цій внутрішньо-польській боротьбі за владу моглаб дати легко нагоду ввесь гнів обох сторін спрямувати у бік українців.

Ось так неперебірчива демагогія людовців і погромницькі летючки „Комітету Порозуміння Польських Організацій" зайвий раз переконали українське селянство і взагалі ціле українське громадянство, що кращу долю здобудемо лише обєднані кріпко й суцільно у своїх національних організаціях і під рідним національним прапором.

У. П. Р. на конференції у львівського воєводи.

Представники У. П. Р. у складі заст. голови В. Целевича і секретаря Дм. Великановича явилися в середу 25. серпня ц. р. у львівського воєводи п. Білика й обговорили цілу низку справ у звязку з останніми подіями в краю (акція людовців) та зложили рішучий протест проти антиукраїнської відозви Порозумівавчого Секретаріяту Польських Суспільних Організацій.

Львівський воєвода заявив у справі відозви, що акція Порозумівавчого Секретаріяту є акцією суспільною, а не акцією уряду, чи пак адміністрації на нижчих щаблях.

—o—

Не розбурхуйте пристрастей!

З приводу наступу на дитячі садки Р. Ш.

Перед світовою війною дуже малу увагу звертали у нас на дошкільне виховання. Наші шкільно-виховні установи передовсім основували і вели бурси для середньошкільної молоді і щойно від шкільного року 1907-8 розвинулась у нас велика акція за приватними гімназіями з українською мовою навчання та українськими гімназійними курсами, а тут і там також за приватними дівочими учительськими семинаріями. Фаховим шкільництвом наше громадянство мало тоді цікавилося і в довоєнному періоді основано тільки дві фахові школи нижчого типу під фірмою „Просвіти" — торговельну школу у Львові і сільсько-господарську в Милованні. Дуже мало зроблено у тому часі теж і для організації народнього шкільництва, може через те, що у більшости східно-галицьких громад і так були українські вселюдні школи й поважне число українського учительства. Організацією найбільше популярного середнього шкільництва гімназійного типу займалася тоді окрема установа „Краєвий Шкільний Союз", якого працю згодом перебрало „Українське Педагогічне Товариство", нинішня „Рідна Школа".

Сьогодні наше приватне шкільництво з незначними винятками зосереджене в руках нашої начальної шкільно-виховної установи „Рідна Школа", що перебрала на себе теж і дошкільне виховання та справу бурс. Велика розбудова цього Товариства у повоєнних часах, що йшла в роках великої матеріяльної скрути, розбудова, що своїм розгоном перевищила навіть інші наші установи у Східній Галичині, які працюють теж у виховній ділянці, не могла очевидно поминути зовсім донедавна занедбаної ділянки дошкільного виховання. Це стало просто пекучою національною потребою, особливо з хвилиною, коли мовним шкільним законом із 31. липня 1924 р. спольонізовано майже в цілости східно-галицьке вселюдне шкільництво. Боротьба за рідне вселюдне шкільництво при помочі переведеного шкільного плебісциту спопуляризувала у масах „Рідну Школу" до тої міри, що на 1. вересня 1936 р. мала вона в краю 1.977 кружків і згуртувала у своїх рядах 91.416 звичайних членів.

Поминаю тут ріжнородну діяльність цієї заслуженої установи, а займуся тільки ще раз її дошкільною працею, що проявлялася в оснуванні та веденні дитячих садків. Таких садків у минулому році під фірмою Р. Ш. було 655, де виховувалося 25.482 дітей. Найбільше було їх у львівському воєвідстві — 334; у станиславівському — 174; у тернопільському — 147. Розмірно невелике число дитячих садків Р. Ш. в тернопільському воєвідстві, яке виявляло і виявляє досі найбільшу національну українську свідомість та активність, слід пояснити тим, що саме на терені цього воєвідства протиукраїнський наступ був завжди найсильніший і найбезоглядніший. У тернопільському повіті, де одинацять літ був повітовим старостою теперішній виконуючий обовязки воєводи віцевоєвода п. Томаш Маліцький, довгі літа не можна було дістати дозволу на ведення хочби одного дитячого садка — при всіх заходах з нашого боку. Слід додати, що були й такі виняткові старости, що зі свого боку не робили більших перепон в основуванні дитячих садків. Це є ілюстрацією східно-галицьких адміністраційних відносин, де кожний повіт, чи кожний староста може вести й веде свою власну національну політику.

Та наші рідно-шкільні діячі таки не зражувалися неприхильною поставою місцевої повітової державної адміністрації до справи дитячих садків Р. Ш., для якої створено зовсім противзаконно своєрідний „нумерус клявзус". До конкуренції з дитячими садками Р. Ш. покликані „комісьні" — як подекуди називають їх наші селяни — „саможондове двєцєнце огрудкі", утримувані коштом повітових виділів, волостей і громад, очевидно з польською мовою і польською провідницею. У деяких громадах збручанських повітів замісць „саможондових" часом під фірмою „Товажиства Школи Людовей" — є другий рід „комісьних" „огрудків": їх основує КОП (Корпус Охрони Пограніча). Метою польських „комісьних" садків є охота запанувати над душами наших найменших дітей у віці від 3 до 7 літ і не дати їх під вплив української рідношкільної установи.

Тижнями, а то й місяцями йшли нераз торги наших рідношкільних діячів у краю з місцевими старостами, зразу загально про число дитячих садків Р. Ш. в повіті, дальше про поодинокі громади, де ті садки моглиб вести свою працю, врешті про особи провідниць, щодо яких політично-адміністраційна влада мала деякі свої застереження „благонадьожности". Справді були це бідні, Богу духа винні дівчата, з політично чи поліційно незамазаним обличчям, що з посвяти йшли у сільську глушу для чисто культурної праці. Якщо вже перейдено усі ті перепони, то ще треба було зложити оплату за комісійні оглядини, на які часто-густо доводилося довго ждати. Накінець садок таки відкритий, але віддано його під безнастанну опіку війта, солтиса, а передовсім поліційної станиці. Всі вони стежать і за садком і за молодою провідницею і, розуміється — за тими громадянами, що допомагають садкові, вважаючи їх мало не державними злочинцями.

Сміх людям сказати, а таки садки, як одна з звичайних виховних потреб, стали у східно-галицькому селі зачіпною точкою теперішніх і так уже невідрадних польсько-українських взаємин. На садках і на тих найменших, що з них користають, можна нині досліджувати приплив і наплив, насилення і потахування пануючих протиукраїнських настроїв серед сучасного східно-галицького польського громадянства, яке зрештою супроти нас ніколи не мало сентиментів.

Так воно і сьогодні. Були ми свідками наступу на наші освітні, господарські і тіловиховні установи. На рідношкільні теж. Саме на них іде він тепер у ріжних формах. Маємо нову наглядну лекцію польсько-української дійсности, що не оминула і дитячих садків. Що днини приходять звістки з ріжних кінців краю та з ріжних повітів — від Сокаля по Карпати — від горішнього Дністра і Сяну по східні окраїни Поділля про розвязування дитячих садків, що в деяких околицях, напр. у Сокальщині, прибрали навіть масовий характер. Кругова відповідальність відбивається у першій мірі на тій слабенькій клітині, що заправила сама себе не всилі боронити. І вона буде тут неповинною жертвою.

Атмосфера у східно-галицькому селі часто ненормальна. Вигуки польської кур'єркової і брукової преси, а майже тільки таку читає польське східно-галицьке громадянство, — виступи пп. Ромерів і Грабських на польських зібраннях, а пп. Жиборських, Відацьких і Вкерів у соймі підсичують запальність цієї атмосфери. Вводять вони стільки нових запальних газів, що підготовляють щораз то нові вибухи. А експеримент з наступом на дитячі садки „Рідної Школи" може бути новою іскрою. А чейже не треба тепер іскор, що спричинюють вибухи, ні вам ні полякам.

Д-р Степан Баран

Початок кінця Каґановича.

МОСКВА, АТЕ. Центральний Вик. Комітет рішив відділити з комісаріяту важкого промислу відділ машин і ґуми, приділюючи його до новоствореного комісаріяту промислу механізації і металюрґії. Новий комісаріят обняв Валерій Межлаук. Дотеперішнього комісаря комунікацій Каґановича іменували комісарем важкого промислу. Ресорт Каґановича обняв на доручення ЦІК-у Баукулін.

Номінація Каґановича на становище комісаря важкого промислу викликала в Москві сензацію. Добачують у тому сумерк карієри найбільше впливового з братів Каґановичів, які займають у СССР високі державні становища. Підкреслюють, що новий уряд, що його обняв Каґанович не має майже ніякого значіння. Перенесення Каґановича ще й тому несподіване, що недавно ціла совітська преса виписувала правдиві дитирамби на честь Каґановича, з нагоди закінчення першого господарського півріччя, ставлячи Каґановича за приклад іншим народнім комісарам.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

Адміністрація.

„...Тільки само життя вирішить справу співжиття двох народів...“

КОЛИШНІЙ ПОСОЛ, ГОСПОДАР-ГУЦУЛ П. ЮРА ЧУКУР, ЗАБІРАЄ СЛОВО В АНКЕТІ „ДІЛА“.

Передаємо з черги (див. „Діло“ чч. 150, 152, 155, 161, 164, 167, 170, 173, 176, 179 і 184.) голос-статтю поважного активного краєвого діяча-селянина і при цій нагоді пригадуємо питання, які Редакція сформулувала у своїй анкеті так:

„1) Який Ваш погляд на саму засаду щодо зміни національно-політичної тактики, яка прийшла два роки тому?

2) Який Ваш погляд на дотеперішні наслідки тієї зміни та всю ситуацію, яка істнує у польсько-українських відносинах?

3) Який Ваш погляд на наслідки т. зв. нормалізації у внутрішніх українських справах?

4) Який Ваш погляд на хід української політики за минулі два роки?

5) Як, на Ваш погляд, розвинуться політичні події і які завдання стоять перед українським національно-політичним табором?“

Редакція.

1) В засаді — зміна нашої національно-політичної тактики повинна була наступити, тільки не всі члени УНДО повинні були в ній ангажуватися. Здається, що взагалі краще було не суперничити з групою еп. Хомишина, який раніш уже в тім напрямку заангажувався, і залишити йому справу переговорів із урядом. УНДО повинно було залишитися на старих позиціях, себто повинно було займатися головно організацією краю, інформацією закордону про українські справи, працею над виробленням одного типу українця з одною всеукраїнською думкою та й формуванням тих вимог, що їх признають абсолютно всі без виїмку українці. Приступати до переговорів з недавнім противником може тільки той, хто має тверду віру в їх успіх, або хто до цього невідхильно примушений. Не думаю, щоби багато ундистів дійсно вірило було в успіх угоди з 1935. року, а робити її за всяку ціну, без попередніх діл уряду, не було конечне. Думаю теж, що деякі наші люди зле роблять, коли — говорячи про „нормалізацію“ — говорять про співжиття українців з поляками. Співжиття двох народів не залежить від розмов у кабінетах міністрів, бо тільки само життя може цю справу вирішити.

2) Наслідок „нормалізації“ такий, що переговори проводу УНДО з урядом зробили на поляків враження нашої політичної та організаційної слабости: мовляв, українці хапаються останньої дошки рятунку. Тому наші сусіди вважали, що треба українську політику ще більше від себе узалежнити і це їм подекуди вдалося; всі польсько-українські справи обмежились до розмов між УПР та урядом, при тім із тих розмов нічого конкретного не вийшло. Через те нас почали взагалі менше шанувати, в кожнім разі багато менше, ніж шанували за часів попередніх УПР.

3) Найважніший і найприкріший наслідок „нормалізації“ в українськім житті — це масова втеча українського громадянства від політики, від усякої політ. роботи. Одні сподіваються, що

все зробить УПР,а другі просто не знають, на яку ногу стати, урядові не хотять шкодити, щоб не наразитись на назву кириннників, а самі втратили свободу рухів. Інші українські партії дістали більше аргументів поборювати УНДО, а це ослабило нашу партійну організацію та взагалі стан української організованости. Всі бачать, що сварки між українськими партіями стали гостріші.

В нашім громадянськім житті відчувається брак політичного проводу, бо теперішній провід витрачує найбільше енергії на варшавські розмови, не подаючи навіть до відома рідному громадянству змісту тих розмов. Розумію, що можуть в тих розмовах бути речі, про які годі голосно говорити широкій публиці, але знову така тактика — робити тайну з усіх і великих і малих справ та тримати взагалі громадянство осторонь від своєї діяльности — не звязує громадянства з проводом. Незрозуміле для мене є також те, що пп. посли не організували мас для ніякої позитивної праці, для ніякої акції, не кидали ніяких творчих гасел: коли вони робили численні віча, то тільки на те, щоби для себе жадати довіря

4) Закулісові ходи нашого політ. проводу нам, людям з села, не є відомі. Але коли нема з усіх тих ходів ніякого хісна, то й не можемо мати певности, що всі вони були правильні. Чейже УПР не вдалося навіть запобігти деяким некорисним для нас законам.

Наші провідні політики, заки приступили до розмов з урядом, не зробили відповідної підготови, щоби село зрозуміло, що така угода потрібна. Це був передвиборчий час і для широких селянських верств справа набрала такого характеру, що УНДО старається за мандати.

Дивним для мене виглядало те, що провід УНДО не втягнув до відповідальности за свою політику найширші зорганізовані кола громадянства та якнайбільше наших людей, тільки всю відповідальність взяв на себе, а багато наших навіть давніх ундистів і передових людей від себе відсунув, аж до виключення з партії включно. А вже цілком незрозумілі для села є виступи „Свободи“ проти „Діла“. Не розуміємо, чому теперішній провід вимагає сліпого послуху для себе від усіх тих людей, які може і мають іншу думку та хотілиб іншої тактики ,але роблять на своїх позиціях і при своїх варстатах праці — добру національну роботу! На мій погляд наш політичний провід повинен би в такі тяжкі часи обєднувати і годити людей, а не їх розєднувати та ще й брати безпосередню участь на шпальтах газет у суперечках.

5) Найперше завдання українського політ. проводу є перевести консолідацію вгорі, признавшися до зроблених помилок. А на долах треба відзискати те довіря, яке УНДО колись мало. Кожний селянин від дитинства бачить, що в природі сильний слабого не знає. Не хочеться вірити, щоб нас хтось інший старався зробити сильнішими, як ми самі цього не зробимо. Єдина потіха, що сили нашого народу невмірущі. Але й завдання політ. проводу — організувати ті сили та мати їх за собою, а не робити так, щоб вони марнувалися, або йшли своєю окремою дорогою.

Юра Чукур.

БОГДАР ЖАРСЬКИЙ.

На вантажному авті до Крилоса.

МОТОРИ ГУДУТЬ.

Цієї ночі ніхто не спав у Сокалі. Майже половина здорових громадян нашого міста приготовлялась до відізду. Гармідер і галас, що його спинала перша половина, очевидно відобрав охоту спати і другій половині. Коли, десь коло другої години вночі, вийшов хто на місто, бачив із здивуванням ,що світла по домах палають і мешканці зовсім не думають лягати. Вже від третьої години почали сходитись прогульковці на вузькому подвірю Народньої Торговлі, де була назначена збірка. Два великі вантажні авта, що ними щоденно відбувають дорогу до Львова телята, гуси та іншого роду домашні створіння, нині призначені до дещо почеснішої ролі. Долівки застелені свіжим запашним сіном, а на сіні — рядами крісла. Ізда, здається, буде вигідна, без жадних перешкод. Вкінці прогульковці займають місця. На одному авті громадяни міста, на другому прогульковці з довколишніх сіл. Разом 75 людей. В останній хвилині надбігає ще кілька охотників і просять прийняти ще й їх. Одначе на автах вже нема вільного місця. Майже із сльозами в очах відходять домів. Мотори зачинають гуркотіти. Шофери оглядають вправними очима кола, підвозя. Сигнал на відізд. За кілька хвилин минаємо місто, наш славний Буг, що тепер малий та прозорий і виїздимо на шосу, що провадить до Львова.

Ранок прегарний. Знад піль підіймаються помалу сріблисті мряки, що розблискують яскраво в променях сходячого сонця. Мряки сплівають у долину Буга, а там уже мякими хмарами підносяться вище і вище. Ніхто не сидить на кріслах. Усі повставали, щоб широко розкритими устами смоктати вітер і запах ранніх рос. Вітер, що кріпшає від швидкої їзди авта кучерявить волосся. Очі сверлять далечінь, цікаві нових краєвидів. Час до часу листя придорожних дерев хляпне кого по голові. Тоді розлягається гучний сміх. Авта женуть вперед нестримно. Мотори справні, скоромірник вказує раз 40, раз аж 55 км. на годину. В далині зарисовуються обриси якогось міста.

Це Жовква. Із гуркотом віздимо на брук міста. По вулицях зустрічаємо людей, що із здивуванням приглядаються нашій прогульці. А коли віздимо на рівний і невибоїстий шлях за Жовквою, хтось спочатку тихцем затягає пісню. Щораз пісня набирає розмаху і котиться на довколишні поля. Радісно дзвенять слова пісні, її підхоплюють пасажири першого авта і пісня не вмовкає, поки кола не задрижать на бруку Львова. Львів уже будиться і ще заспаними очима витає нас. Крамарі виглядають і показуючи на нас пальцями, щось шваргочуть. Хтось жартом кидає думку, що завтрішній „Іцик“ видрукує товстелезним шрифтом на першій сторінці сенаційну відомість про „заязд горд гайдамацкіх на Львуф“.

Із сміхом і жартами переїздимо город Льва і перед Винниками наш перший постій. Помучені вилазимо з авт і придорожній ліс починає лунати від сміху. Сонце піднялось уже високо, зачинає пригрівати. Когось зачинає боліти голова, але на щастя їде з нами двох лікарів; один від зубів, другий правдивий. Пацієнтка миттю поздоровшає. Тимчасом провідник прогульки дає сигнал. Ще невтомний фотограф „ловить“ нас кілька разів, шофер залучає мотор і знову стелиться перед нами рівний шлях. Минаємо села, минаємо Перемишляни, минаємо річку і спинюємось у Рогатині.

Умить збирається коло нас юрба.

— Ви звідкіля?

— Сокаль, двісті кільометрів!

І голови похитуються зі здивуванням.

— Куда?

— На Крилос.

— Чого?

Але не вспіли ми відповісти на останнє питання, бо надходить директор місцевого Союзу Кооператив і витається із нами. Довідуємось, що недавно поїхало теж на Крилос два автобуси зі Львова. Ще хвилинку стоїмо, обіцюємо вступити в поворотній дорозі до Рогатина і минаємо місто. Приспішеним темпом переїздимо Вербилівці, Бабухів і вкінці виринає перед нами Галич. Дорога зачинає пнятись під гору. Мотор сопе, набираючи розгону. Їдемо ліском. Хтось кидає думку, щоб розмаїти авто. Стаємо, дехто скаче до ліса, наломлює запашної дубини і знову із піснею на устах премо вперед. Здалека бачимо величезну браму з живої зелені із синьо-жовтими прапорчиками. Наші авта стають побіля львівських автобусів.

З польської преси.

„Про що повинна писати преса, якщо має сповняти своє завдання".

Краківський „І. К. Ц." з 25. ц. м. пише:

Перший обовязок преси інформувати публичну опінію про те, що діється в краю і в світі. Колиж преса обмежується лише до реєстрування фактів з закордону збуваючи мовчанкою життєві та актуальні проблеми краю, то це однобічність такsамо шкідлива, як і те, коли замикатися в сфері виключно краєвих справ, не звертаючи при цьому уваги на світові події.

Тоді, коли явище другого типу, себто зацікавлення закордоном — випливає з правила з внутрішнього наставлення редакції часопису, так на явище першого типу звичайно мають вплив мотиви і спонуки, що ділають іззовні.

Те інформаційне завдання преси впливає на її основне відношення до державної адміністрації, а в ширшому розумінні слова до чинників, що керують краєм.

Завдання урядових чинників — удержувати передовсім в державі лад, спокій і порядок. Тому державна адміністрація, якщо хоче стояти на висоті свого завдання, мусить співпрацювати з пресою, інформувати її та вможливити інформування широких мас. Бо лише тоді повстає у суспільности т. зв. зорґанізована публична опінія. У противному випадку в краю поширюється хаос, а шкідливі і непровірені сплетні посилюють настрої.

Приймім, що у краю настають якісь неспокої, пошести, чи інші живлові катастрофи. Про ці речі говорять і дискутують всі.

Приймім теж, що про ці катастрофи власти заборонилиб писати. Який наслідок цього?

...В краю сталиб поширюватися фантастичні сплетні, ...в опінії повстав би шкідливий настрій. А власти супроти таких явищ булиб безсильні.

А тимчасом: Можнаб перешкодити поширюванню неправдивих вісток, що навмисне викликують неспокій, коли ці вістки появляються в леґальних часописах. І навпаки, не можна здавити стоглавої сплетні, — що її поширюють по краю міліони неконтрольованих одиниць.

Дальші наслідки цього такі, що в той спосіб підготовляється ґрунт під розвиток нелеґальної, протидержавної і пашквільної преси.

Арештування комуністів і людовців.

Політична поліція перевела минулої ночі масові ревізії й арештування комуністів у Львові.

В Переворську поліція арештувала цілу повітову управу Стронніцтва Людового разом з головами громад, гуртів, разом понад 80 осіб. В Бурштині, повіт Рогатин, арештували трьох членів Стронніцтва Людового Клецького, Кшиштиняка і Жулковського. Арештованого у Львові адв. д-ра Станислава Табіша та м-ра Заленського віддали до суду. В Ярославі арештували діяча Стронніцтва Людового д-ра Еллінського. Кажуть, що на тлі виступів підчас свята „хлопського чину" дійшло до дальших арештувань між людовцями. „Експрес Вечорни" пише: У звязку з виступами, що трапилися підчас свята „хлопського чину" поліція перевела дальші арештування між діячами Стронніцтва Людового. Під закидом недозволеної аґітації арештували в серадському повіті, лодзького воєвідства 6-ох членів Стронніцтва Людового. „Дзєннік Польскі" повідомляє: В Тарнобжеґу арештували Ф. Корга, В. Козьола, Леона Корга і Кар. Сломку. В Перемишлі арештували М. Гловача та Ст. Градовського. У варшавському повіті арештували Зиґмунта Сєнковського з с. Імелін. Арештували теж голову Стр. Л. в Мрокові коло Блоня Й. Домбровського та трьох членів гурта Стр. Люд. Поліція арештувала сина голови повітової управи Стр. Л. на груєцький повіт Корчака та члена гурта Рака.

Мадрид знову збомбардований.

Минулої ночі нац. літаки знову збомбардували Мадрид. Упівночі нац. батерії обстрілювали середмістя. Червоні відповіли теж гарматами, так, що пів години тривав жахливий гук. Населення схоронилося до пивниць.

НАЦ. ВІЙСЬКА 12 КМ. ВІД САНТАНДЕРУ.

Авас повідомляє, що національні війська таборують у віддалі 12 км. на полудне від Сантандеру. Командування рішило, що перші ввійдуть до міста наварійські частини.

ГУБЕРНАТОР САНТАНДЕРУ ПОДАВСЯ ДО ДИМІСІЇ?

Як подають непотверджені вісті з Більбао, губернатор Сантандеру Альварез зложив свій уряд, з приводу наступу нац. військ і його димісію імовірно приняли.

Одночасно зі Сантандеру домагалися припинення воєнних акцій, крізь радіо, скеровуючи таке домагання на адресу ген. Сольґаґи.

Непотверджена теж вістка, що великий відділ баскійських міліціонерів піддався національним військам.

НОВИЙ АТЕНТАТ НА ПРЕМ. САЛЯЗАРА.

ЛІСАБОНА, ПАТ. Райтер повідомляє з Лісабони, що там підготовляли новий атентат на прем. Салязара. Поліція викрила в останній хвилині та арештувала змовників.

Тільки освітою, культурою і вихованням здобудемо кращу долю. Не жалуймо датків на скріплення освітних змагань.

ДЕНЬ КНЯЖОЇ СЛАВИ.

Стрімчастою стежечкою прямуємо на площу, де відбувається величаве свято. Перейшовши малий лісок, входимо на розлогу площу п. Хмілевського, де видніє кольосальних розмірів багатоколіровий портрет князя Осьмомисла. Саме правиться Служба Божа. Одначе у нас мало часу, щоб взяти повну участь у святі. Переходимо на місце розкопів, де дуже обширні пояснення дає нам археольоґ-аматор п. Гречанівський. Оглядаємо місце, де спочили тлінні останки великого князя, заглядаємо до камяного, різаного в одній камінній брилі саркофагу. Грубезні мури свідчать про велич і красу колишнього собору. Від нас видно і місце, де стояв колись княжий терем так званий Золотий Тік. Там було колись єдине в цій околиці джерело біжучої води.

Зацікавлені слухаємо пояснень, оглядаємо залишки фундаментів, церковцю, що перетривала кількасот літ. Тимчасом звідкись надходить маляр п. Чорпіта і наставляє на нас дуло свого фільмового апарату. Багато разів фотографуємось на тлі розкопів і церковці.

Час спливає так скоро, що попросту ми й не оглянулись, як лунає сиґнал відізду. Хочнехоч відходимо із місця, де стільки літ спочивали тлінні останки Осьмомисла. Ще кілька останніх поглядів, ще кілька останніх знимок.

За хвилину наші авта знову гуркочуть своїми моторами. По дорозі зустрічаємо підводи, наколесників і пішних, що вертаються з прощі на Крилос. Це ті самі, що їх подибували ми в дорозі до Галича. Як довідуємось, цілі натаги прочан щонеділі з далекої часом віддалі прямують до Крилоса.

Минаємо ліс. І перед нами прекрасна панорама Галича. Домики малі, деякі з червоними дахами блистять в повені сонця, срібною гадюкою вється Дністер. Шкода, що так коротко можна нам побувати тут. Не хочеться відіздити. Трудно...

Знову вється біла-біла дорога. В Рогатині відпочиваємо хвилинку і тоді наздоганяють нас львівські автобуси.

ДО ЧЕРЧА.

Хтось станув високо на плятформі і кричить:

— До Черча!

— До Черча! До Черча! — повторяє щораз більше голосів і за хвилину переїздимо місток на Гнилій Липі, щоб ще за хвилину зїхати на шосу, що веде до Черча. Небавком вихиляється нам назустріч туловище „Амати". Дедалі бачимо вже й „Палатку". Можна уявити собі, що за гамір настав у закладі, коли наплило туди 120 люда. (75 сокальчан, решта „львовяки"). Саме закладова орхестра під проводом Ябця вдаряє нам на привітання фокстрота. Дехто вже гуляє на підвищенні біля джерел. Знайомі, що не бачились по кілька літ нежданo зустрічаються. Сміх наповнює черчанський парк.

— Ви чого такі засмаровані?

— Га, двісті кільометрів на відкритій плятформі, то не будь що!

Директор Лепкий витається щиро. Але не можна довго з одним говорити, бо надходять нові знайомі.

— Я чула, що...

— Переказували...

— Чи то правда...

Вигуки, запити, відповіді, це все мішається в одному великому гаморі, що його не вспіли навіть заглушити славні черчанські динама. Дехто, хто не був у Черчі смакує „Льону", хтось замочив уста в „девятці" і скривився, мов на погибель, хтось уже і заспівав:

Ми приїхали до Черча,
щоб девятки скоштувать,
А потому на дансінґу
цілу нічку погулять...

На жаль, цього останнього не довелось нам виконати, бо нетерпеливі мотори загуділи, підскочили по вибоїстій дорозі і вирвали нас просто з парку. Не вспіли навіть з усіма попрощатись. Ніч надходить із черчанських долин.

ЗОРІ СПАДАЮТЬ...

Десь спереду несеться стара пісня:

Вечірній дзвін,
багато дум
наносить він...

Здіймається вітер. Надносить із далини розкішні думи про Крилос — місце княжої слави... Уява реставрує руїни: підіймаються величні зариси монументального храму...

Щораз більше кільометрів віддалює нас від Крилоса, щораз гострішний вітер здіймається і щораз тихіше бренить пісня. Небо зоряне, незрушне. Тільки час до часу його темінь переріже наглим блиском зоря, що паде вниз. Розгоном минаємо Львів. Мости...

І в світлі серпневої ночі прощаємось. Залишились нам тільки спогади гарно проведених хвилин — двох контрастів: під покрівлею старої церкви у Крилосі і під черчанським півоном.

З ПРИРОДИ І ЖИТТЯ.

Нектар наших днів.

У нових часах поширилося незвичайно вживання чаю, як щоденного напитку. Життя соннішньої людини майже не можна уявити сочи без чаю. Цей „новітній нектар" панує всюди, і в розкішних палатах, і в убогих хатах. Чай відограє велику ролю також і в товариському житті („чайні вечорі", „прошені гербатки", славні пополудневі „файф-о-кльоки" звязані з традиційним англійським чаєм).

Що це таке чай?

Чаєм називаємо сушені звинені листочки і молоді била кущів т. зв. Камелія Тейфера, Теа кінензіс. Вартість чаю залежна від способу його годівлі і від кількости його головного складника, кофеїни, що спричиняє побудливий та відсвіжливий вплив чаю на людину. Також смак чаю залежить від кількости гарбникової кислоти (т. зв. таніни), що надає йому терпкий смак. Дальше від кількости та якости запашних етеричних олійків у рослині залежить аромат чаю. У середньодобрім чаю є 1,2—5 прц. кофеїни, таніни 5—27,5 прц. та 0,5—1,2 прц. етеричних олійків. Вiдживна вартість чистої, несолодженої гербати невелика; 1 філіжанка чаю дає організмові енергії коло 10 кальорій, себто всього стільки, скільки дає ложечка молока. В останніх часах виказали в чаю також вітаміни, головно віт. Ц, що зберігається навіть до 3 років.

Чорний, жовтий, зелений і червоний чай.

В торговлі є чотири роди чаю. Чорний чай повстає так, що перед сушенням його піддають ферментації, жовтий сушать у тіні, зелений на сонці, а червоний виробляють зі старого листя. У нас дозволяють на привіз лише чорного чаю, тому ми навіть не знаємо, який смак мають інші відміни чаю.

Чорний чай продукують головно на островах Цейльоні, Яві та в британській Індії. Листя чаю збирають та сортують за величиною та грубістю. Потім листя вяне і скручується; тоді піддають його ферментації і сушать. Чай ферментує в температурі 21—27° Ц. у вогкому повітрі, а чим коротше і скоріше ферментує, тим гостріший має смак. По висушенні чай сортують, пакують та розсилають. Сухий чай втягає воду чи водну пару з повітря, тому він мусить бути старанно опакований, щоб не сплісні́в і не втратив аромату по випаруванні етеричного запашного олійку. Тому скрині з чаєм оббивають оловяною бляхою, а малі пачки, завивають в цинову чи алюміньову цинфолію, або в цельофан.

Де найліпший чай?

Найліпший чай — індійський, що походить з полудневих узбіч Гімаляїв, з країн Дарджилінгу та Ассам. Вони дають такий сильний і гострий напиток, що треба його мішати зі слабшими родами чаю.

Цейльонський чай, що походить з низинних околиць, дає чай темний без аромату, а гірський ясний з ароматом.

Чай, що походить з Яви та Суматри, має найліпший смак тоді, коли походить з гористих околиць.

Крім цього на нашім ринку є ще бразилійський чай, що дає середні ґатунки чаю.

Фальшований чай.

Чай є доволі дорогим продуктом, тому його часто фальшують. Дослідами над якістю і чистотою чаю, який продають на терені польської держави, занялася специялістка фармакольогії Наака-Накенська, що й оголосила висліди своєї праці у фармацевтичній пресі. На її гадку бувають такі випадки фальшування чаю: 1) примішка інших рослин, 2) додавання вже раз запарюваного чаю, 3) означування нижчого ґатунку чаю назвою вищого, 4) домішка більшої кількости маловартних складників рослини (нпр. била замість листя), 5) зліплювання відпадків листя липкими субстанціями, 6) штучне обтяження на вазі, 7) штучне фарбування та 8) штучне ароматизування.

Тепер уже майже не додають домішок інших рослин. Зате ще недавно додавали листя верби, афин, вязу. Чай, що був раз запарений, пізнати найліпше по тім, що він не коле в пальці та не тріщить, коли його роздушити.

Щодо додатку меншевратних складників, то важне тут відношення чайного листя до бил. У добрім чаю не може бути більше, ніж 40 прц. била. За дослідами згаданої специялістки, найменше била є в китайському чаю (4,7—6,8 прц.). В індійському чаю є їх 23 прц., в цейльонськім 17,5—53,5 прц.

Щоб збільшити вагу чаю несумлінні торговці додають найчастіше піску або ґіпсу. Ці додатки легко пізнати, бо у воді вони йдуть на дно. Також чистий чай пізнати по тім, що по спаленні не лишає більше попелу, ніж 8 прц.

Знавці не радять також купувати перфумованого чи ароматизованого чаю, бо торговці перфумують головно низькі ґатунки чаю, щоб продати їх за ліпші.

Приписи на добрий чай.

Згадана дослідниця чаю подає ось який припис запарювання чаю: не треба тримати чайнику на парі ані зі сухим чаєм перед запаренням, ані після нього. Коли чай „натягає" довго, то на його поверхні видно якби товсті плями. Це є наслідком того, що при задовгім „натяганню" кипяток вимиває з чайного листя товщі, з яких утікають паруючи етеричні олійки, що надають чаєві аромат. Через то безумовно чай тратить на запаху і смаку.

Чай треба запарити ось як: всипати до чайничка, сполоканого кипятком, чаю, запарити його малою кількістю кипятку, по 3—4 мінутах доповнити ще водою і лишити на дальших 3—4 мін., при чому чайник не повинен стояти ані на парі, ані на розігрітій кухонній плиті.

Так — кажуть визначні смакуни-знавці — дістаємо найліпший напар з даного роду чаю.

Людина під впливом музики.

Душа і музика.

Велике значіння в житті людини має музика. Її сильний вплив на психіку безперечний. Знаємо, що часто люди у стані пригноблення, чи душевного подразнення звертаються до музики, шукаючи в ній успокоєння та забуття. Вони втікають від смутку, наставляючи нпр. патефон чи радіо на веселу, бадьору музику.

Музика має на людське тіло також фізіольогічний вплив. Деякі дослідники ствердили, що тони дурові збільшують тиск крови, а тони мольові ні, інакший вплив акордів дур і моль. При мольових акордах віддих стає глибший, а при переході з лагідної повільної до скорої музики і віддих приспішується.

Також психічно людина відчуває радість і приємність на звук милих та знаних мельодій. Велике значіння має теж **ритм**. Нпр. в одній фабриці запроваджено для розваги робітників підчас їх механічно-автоматичної праці музику. Показалося, що коли патефон грав фокстротта, то і ритм праці пожвавлювався, зате при повільному танго — робота йшла в ритмі танга. Власник фабрики у висновку цих спостережень підбадьорував своїх робітників переважно фокстротами.

Музика ліком.

Музика входить нині до лічництва головно психічно-нервового як важний лік. Одначе з нею треба підходити до хорого цілком індивідуально, бо кожна людина інакше на неї реагує. Часто сам хорий вибирає собі рід музики, відповідно до своєї вдачі та нервової системи. Ось нпр. славний англійський лікар Гуфелянд, що хорував довго на запалення мізку, терпів потім на загальне перевражливлення. Згодом він помітив, що гра на арфі знаменито його успокоює та лікує.

В лічництві музика має вартість головно при лікуванні безсонности, успокоює теж умово хорих та продовжує наркозу. Крім цього музика має вплив і в щоденному житті, бо дає змогу відірватися на деякий час від прикрощів життя, впроваджуючи людину в чарівний світ звуків.

Б. Г—й.

КОБАЛЬТ І ЗВІРЯТА.

Організм звіряти (і людини) має багато всіляких мінералів у формі первнів або їх солей, що потрібні до правильного життя і праці органів тіла. Вони є посередниками і реґуляторами всяких життєвих процесів, а деякі з них діють подібно як вітаміни.

Це потверджують найновіші фізіольоґічні досліди, які виказують, що до таких первнів належить металь кобальт.

У дуже маленькій кількости находиться він у звіриннім організмі, де потрібний при витворюванні червоних тілець крови.

Це потверджує т. зв. „прибережна недуга", що виступає в Австралії в овець. Ця недуга проявляється як важке недокрівля і провадить серед поступневого ослаблення вівці до смерти. Два дослідники Мерстен і Ляйнес виказали, досліджуючи хорі вівці, що причиною „прибережної недуги" є брак кобальту в паші тих пасовиськ. Вони подавали двом вже конаючим вівцям по 1 мг. (міліграм — 1 тисячна грама) денно азотану кобальту.

Лічені так звірята оживилися значно вже по 3 днях, а по 10 тижнях лікування кобальтом зовсім видужали.

РОСЛИНИ І БАРВНИКИ.

Загально знаним є, що коли хтось хоче поліпшити свої землеплоди, то навозить їх усякими органічними матеріялами (гній) або мінеральними солями. Тепер появився новий спосіб приспішення і посилення росту рослин. А саме мадярський учений Шелей з Будапешту ствердив, що при діянні розчинів деяких флюоризових барвників рослини значно скоріше кільчаться і ростуть.

Ті барвники мають здібности фотодинамічні, себто використовують могутню силу промінистої енерґії. Вони втягають промінисту енерґію (світла), що складається із хвиль ріжної довготи, а висилають в окруження хвилі одної, означеної довжини, що й діють на рослини приспішуючи їх ріст та збільшуючи величину плодів.

Додатній вплив барвників, що втягають у себе світло, ствердили вже на пшениці, лені, маку, гарбузах та ін.

ПРОДУКЦІЯ ЗОЛОТА.

В 1936. р. продукція золота представлялася так: Трансваль випродукував 11.336 унцій (1 унція рівна 31,1 кільограм) себто 35 тон, Совіти 23 тони, Канада 12 тон, Зединені Держави Північної Америки 11 тон, Австралія 3,6 тони.

З таємниць людського орґанізму.

Лікування хорих у середневіччі опирали тодішні лікарі на науці „князя лікарів" Авіценни. Авіценна (980—1037) був арабським лікарем; він написав великий лікарський підручник „Канон", що був „джерелом премудрости" середневічних лікарів.

•

Найлагіднішим способом прохолоди розгаряченого жарою тіла є повітряна купіль.

•

Сечовий піхур містить у собі нормально 200—400 цм³ (1—2 шклянки) сечі. При хоробливім затриманні сечі може він помістити, розтягнувшись навіть літру.

•

У 100 грамах тютюну є 5 грамів нікотини. Нікотина тютюну — це незвичайно міцна отрута; вже кілька крапель чистої нікотини, запущеної до ока голуба, вбиває його майже моментально. Історія судової медицини знає також випадки вбивання людей чистою нікотиною. Курці тютюну троять себе нею поволі, бо велика частина нікотини спалюється з тютюневим димком

•

Шлунковий сік людини є безбарвний і прозорий та лише трошки мутний. Його хемічна реакція квасна, бо в ньому багато сільної кислоти.

•

До 8 року життя **хлопці** віддихають частіше, ніж дівчата. Між 8—15 р. ж. зачинають **дівчата** віддихати скоріше, а потім уже до старости віддихають жінки частіше, ніж мужчини.

•

На яві віддихаємо більше при помочі **черева**, у сні більше **грудьми**.

—o—

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Бібліотека найнудніших книжок.

Ріо Каселлі є директором одного італійського, великого фільмового підприємства. Одначе не тим може він чванитися. Його найбільшими гордощами є оригінальна бібліотека, якої ніхто на світі не має.

Його бібліотека складається із 8 тисяч томів. Книжки з бібліотеки Каселлія не є якимись унікатами, або визначними творами оправленими в дорогоцінні матеріяли. Це зовсім звичайні книжки. Одначе вони мусять мати одну прикмету, щоб попасти до бібліотеки Каселлія: вони мусять бути скучні і то такі скучні, щоб при них навіть такий, що терпить на безсоння, заснув. Ще малим хлопцем любив Каселлі пристрасно читати і коли дірвався якогебудь гроша купував собі негайно книжки. Але щойно, коли він виріс на дорослого молодця, рішив купувати такі книжки, яких ще ніхто на світі досі не збирав. За більше як 25 літ купив він поверх 8 тисяч примірників скучних книжок. Його приятелі прочитали майже половину тих книжок і заявили, що більше скучних книжок у світі годі собі уявити. Тільки письменники, яким припала та честь, що їх книжки опинилися в бібліотеці Каселлія не погоджуються з тим твердженням. З тої теж причини мав Каселлі чимало клопотів. Одначе його нічого не відстрашує від дальшого збирання найскучніших книжок.

—o—

Канарок спадкоємцем.

Старий англійський звичаєвий закон вимагає, щоб завіщання та остання воля небіжчика було подане до прилюдного відома. З постійної рубрики останніх завіщань, що її ведуть англійські часописи, довідуються читачі про висоту сум і майна, яке полишив спадкодавець.

Коли небіжчик полишає родину, тоді призначення завіщання ясне. Та інша справа, коли помре якась стара бабуся, бездітна вдовиця або рентієрка з Оксфорд стріт. Такі спадкодавці залишають іноді завіщання, які лиш клопіт приносять виконавцям. Бездітні вдови турбуються найчастіше долею своєї вірної прислуги і віддають нераз їй всі скарби. Та гірша справа, коли така стара вдовиця чи діва має якесь улюблене звірятко, як скажім кота, чи канарка. Тоді останню свою волю присвячує вона виключно своїм чотироножним коханцям. Недавно трапився був у Льондоні випадок, що стара багата рентієрка призначила ціле своє майно на удержання свого улюбленого канарка.

Такі спадщини бувають іноді дуже високі, що найкраще свідчить про заможність англійського громадянства. Майже кожного дня появляються на шпальтах англійських часописів у відповідному місці оголошення про завіщання, які перевищають іноді суму 50—60 тисяч фунтів стерлінгів. Ця сума, зваживши наші умовини, величезна. Одначе англійська преса займається щойно тоді завіщанням, коли сума маєтку залишеного у спадщині доходить до пів міліона фунтів. Таке трапляється доволі часто, іноді навіть кілька разів на місяць. У таких випадках до нотаря їде окремий висланник редакції і переводить правдиве інтерву про спадщину.

Податкові органи стягають величезні скарбові оплати. Мин. року сума, що її здобули з спадкового податку, дала 89 міліонів фунтів. Найбільшу спадщину полишив останніми роками відомий власник корабельного підприємства Джон Елерман. Він залишив маєток у висоті 27 міл. фунтів. Скарб забрав із тієї суми 14 міл. фунтів. Під цю пору найбагатшим чоловіком Льондону вважають 85-літнього промисловця Йосифа Реннса, якого майно оцінюють на 30 міл. фунтів.

—o—

Життєдайні води краю фараонів.

Коли італійці здобули були джерела т. зв. „Блакитного Нілю" англійці сильно насторожилися були з того приводу, бо таким чином користали італійці дуже багато — англійці могли чимало втратити. Щойно ріжні запевнення, чи пак декларації італійців, мовляв, вони не хочуть шкодити англійським інтересам, трохи заспокоїли англійців.

Чомуж та ціла справа викликала була цілу халепу і ще й нині зганяє політикам тих сторін сон з очей?

Треба-ж знати, що ріка Ніль має вирішне значіння для життя цілого Судану й Єгипту. Ціле багатство обох цих країн, ввесь їх розвиток і господарський і політичний дає ця могутня ріка, що має 6.397 кільометрів завдовжки, себто стільки, що промір земної кулі.

ЖОРСТОКА ДАНИНА.

Вже в дуже давних часах збагнули єгиптяни величезне значіння цієї ріки, як джерела життєвої енергії. Щоб дати належний вияв своєї ідолопоклонної пошани для Нілю, старинні єгиптяни приносили йому людські жертви.

Щороку вибирали в дорогоцінні одяги й квіти найкращу з дівчат, та в супроводі окремих обрядових церемоній, вкидали жертву до води, щоби виблагати в богів благословення для прозильного виливу ріки. Араби, що здобули Єгипет, заборонили приносити такі жорстокі жертви. З того приводу єгиптяни дуже негодували й побивалися, в все зо страху, щоб боги не наслали на них за те кари — голоду.

ОЗЕРО В МЕРІС.

Також дуже добре знали вдавнину й розуміли, що ріку Ніль можна краще використати коли вона буде належно врегульована відповідними греблями й каналами.

Теперішнє озеро біля Олександрії цеж давне озеро в Меріс із часів фараонів. Досліди геольогів та інжинірів доказують, що озеро в Меріс не є природне, тільки штучне. Це величний твір техніки, що зосереджує надмір води Нілю, тоді як вона підноситься. Тією водою озеро Меріс доповнює виливи на довколичні поля.

ДЕЛЬТИ.

Ніль випливає на північний схід від озера Танганайка в серед. Африці й аж до місцевости Макренель-Богур має ріжні назви. Від згаданого місця аж до Хартуму він називається Багрель-Адіад (Біла річка). Біля Хартуму він лучиться з водами Блакитного Нілю, що випливає з абісинських гір. Відси оба пливуть спільною течією аж до пустині лібійсько-арабської. Цю могутню ріку аж до Ассуану перериваюсь шість разів катаракти-пороги.

Залюднена частина Єгипту, це довгий пояс урожайної землі обабіч Нілю та його дельти (відног), що складається з багатьох каналів і починається 20 км. нижче міста Каїро. Тут ріка Ніль ділиться на дві головні відноги. Одною з них вона лучиться з морем біля Даміетти, другою — біля Розетти. Найбільший розхил тієї дельти — 220 км.

ЛЮДИ.

На 35 тисячах кільометрів квадр. живе тут 14 міліонів людей, себто на 1 кв. км. припадає 400 людей. Таким чином Єгипет є найбільше залюдненим краєм на світі. Для порівняння слід згадати, що на Мадярщині, де господарство землею дуже посилене, припадає 120 людей на 1 кв. км. Таким робом завдяки Нілеві малий розміром Єгипет став джерелом великих багатств. Він годує не лише місцеве населення, але й дає чимало хліба поза межі свого краю.

ЧЕРВОНИЙ НАМУЛ.

Води Нілю прибувають у пору снігових розтопів і дощів в абісинських горах з кінцем червня. Вже в першому місяці прибуває води на 6 метрів (заввишки, біля Каїра на 5 м.).

Від серпня до жовтня — земля під водою. Її покриває водночас червоний намул, що його приносять води з Абісинії. Цей намул з приводу своєї врожайности, це справжнє благословення Єгипту. Як бачимо, річ тут не у воді, що її несе Ніль, тільки-ж у намулі, що його залишає вода.

Підчас виливів цілий ряд сіл „аж по вуха" у воді. Вилив, по нашому повінь — це катастрофа, в Єгипті — він справжнє щастя.

РЕГУЛЯЦІЇ.

Залиті Нілем простори все таки не є якимсь величезним озером. Є перерви. Напр., місця, де стоять великі піраміди Джізег вода не заливає.

Сьогодні регулюють виливи Нілю при допомозі новітньої техніки. Є це греблі, канали, а навіть новітні станиці помп. Крім цього є ще старозавні помпи, що їх уживали в часах фараонів. Це навкруги довгого дишля кружляє в кираті віл зі завязаними очима, а дишель є получений з деревляним зубатим колесом, що підносить і опускає деревляні черпаки.

ГРЕБЛІ.

На початку листопада води Нілю починають опадати, що триває 8 місяців. Рівень води обнижується до 5 м. нижче берегів. Новітні греблі мають завдання підносити, коли треба, рівень води до конечної висоти.

Біля села Кліуб є така гребля-тама. Вона складається на міст і лучить оба береги відноги Нілю. 4 км. нижче є друга така гребля, що перетинає другу відногу Нілю.

Віцекороль Могамед Алі велів французькому інжинірові випрацювати пляни цих гребель. Інжинір зробив пляни й Могамед Алі взявся швидко до будови. 20 тисяч робітників працювало безупину день і ніч повних 8 літ.

НЕСПОДІВАНКА.

Врешті покінчили будову. Сам Могамед Алі не дочекався оглядати здійснення свого почину й перед покінченням будови помер.

Свято покінчення будови греблі почалося дуже величньо, у прияві королівського двору, дипломатичного корпусу, запрошених гостей із краю і закордону та непроглядної юрби цікавих. Мали зачинити святочно 60 залізних дверей, щоб піднести рівень води. Та ледве зачинили 25 таких дверей і води підійшли вгору, коли раптом запримітили, що вода в декількох місцях стовпами підбилася вгору начеб там вибухли якісь великі джерела.

Треба було чимскорше відчинити залізні двері, бо виявилося, що гребля не видержить великого напору води.

Ось так замість піднести воду на 5 метрів, можна було при допомозі тієї греблі піднести воду тільки на півтора метра. Замісць наміченних 8 місяців, можна користуватися тією греблею тільки яких 6 тижнів. Одначе цей досвід придався на майбутнє для будови чергових гребель.

АССУАН.

Напр. гребля, що її побудували 1902 р. біля Ассуану, була на той час справжнім подвигом техніки.

Долина Нілю біля Ассуану є між двома гірськими ланцюгами й має 2.000 м. завширшки. Щоб підбити воду, побудували камяний мур, що замикає долини. Цей мур довгий на 2 км., 12 м. широкий, 35 м. вдолині та 50 м. угорі. У тому ось-так штучно побудованому озері можна умістити всіх людей із цілого світу.

Завдяки тій чудовій греблі корінно перемінився теж і клімат тієї околиці.

Гребля в Ассуан дуже збагатила Єгипет. Одначе є тут і беззeмельні й малоземельні. Поруч багатих, новітніх міст Олександрії й Каїро, сіріють злиденні селянські землянки.

БАГАЦТВА.

Управляють у Єгипті здебільша бавовну. Єгипетська вовна є годовним джерелом багацтва краю. Крім того вивозить Єгипет ще й збіжжя, цибулю, цукор, вина й овочі. В Єгипті тютюн не росте, одначе тут уміють приправляти його. Єгипетські папіроски відомі на ввесь світ.

Англійці зовсім не випадково побудували греблю біля Ассуану, що лежить на пограниччі між Єгиптом і англійським Суданом. У чиїх руках гребля, той володіє Єгиптом.

Тимто й турбується Льондон, довідавшись від італійців, що заволодівши джерелами Блакитного Нілю, намагаються вирвати Англії першенство над берегами Нілю.

—o—

ВЕСЕЛЕ.

РЯТУНОК.

Вона: „Що робили ваші товариші, коли ви впали до води?

Він: „Ті драбуги? Вкинули мені до води кусень мила.

IX. Конґрес Міжнародньої Жіночої Ліґи Мира і Свободи.

В часі від 27.—31. липня ц. р. відбувся в Люгачовіцах на Чехословаччині девятий з черги Конгрес Міжнародньої Жіночої Ліґи Мира і Свободи. Конгрес цей згуртував жіноцтво цілого світу всіх політичних напрямків, від найбільше правих — націоналістичних до крайне лівих — соціялістичних. Відбувся він під гаслом створення „нового міжнароднього порядку, нових міжнародніх взаємин", в ціли закріплення тривкого мира і свободи поодиноких народів.

Міжнародня Ліґа — це одна з найповажніших і найвпливовіших під сучасну пору міжнародніх жіночих організацій. Вона складається з поодиноких національних секцій, які репрезентують державницькі народи. Виїмком є тут українська секція, принята в члени Ліґи на Конгресі у Відні в 1921. р., себто перед вирішенням долі Галичини Радою Амбасадорів. У склад української секції в тому часі входили в більшій частині приднiпрянки, що гуртувалися на еміґрації у Відні, в Чехословаччині, Швайцарії і т. д. Опісля приступили туди й українки з Галичини. Українська Секція працювала спершу під проводом знаної письменниці О'Коннор Вілінської, опісля п. Блянки Баранової. Праця Української Секції розвивалась у напрямі національної пропаганди нашої справи на міжнароднім терені Ліґи та на вдержуванні міжнародніх звязків. У кожному майже Конгресі Ліґи українки брали живу участь і старались інформувати його учасниць про українську справу. Важну ролю відограла Українська Секція в часі знаних подій у Галичині восени 1930. р. Тоді то заходом Української Секції Міжнародня Ліґа вислала до Галичини свою ґенеральну секретарку п. Шіпшенкс, англійку і близьку співробітницю тогочасного англ. міністра закордонних справ Гендерсона та австрійку п. Оппенгайм. Головно заходами п. Шіпшенкс Гендерсон зацікавився ближче справою українців у Польщі і його заходом основано при Союзі Народів т. зв. Комітет Трьох, якого Гендерсон був головою. Цей Комітет мав за завдання опіку й охорону національних меншин. Ця справа мала велике національно-моральне значіння для українців і була справжнім успіхом Української Секції при Лізі Мира і Свободи.

Одначе з часом почали вкрадатися до Ліґи комунофільські течії, які знайшли своїх прихильників в особах п. Duchene президентки французької Секції, Yelli Hertzk-ої президентки Австрійської Секції і п. Drevet, ґенеральної секретарки Ліґи. Ця остання, відбувши довшу подорож від Ліґи до СССР, звидівши Вел. Україну і Росію (очевидно, все те, що їй большевики корисного у себе показали), вернулась захоплена з большевії. А коли Українська Секція вислала до Ліґи великий меморіял з протестом проти виголоджування міліонів українців большевиками на Вел. Україні і проти знущання большевицького режиму над українським народом, Ліґа вже не виявляла ближчого зацікавлення цією справою і зажадала від Української Секції, щоб вона представила документи на виголоджування міліонів українців большевиками. Це дало привідку до того, що Українська Секція здержалась від тіснішого звязку з Ліґою і вислала до Ліґи великий протест проти поширювання в Лізі комунофільських симпатій та зажадала враз з іншими національними секціями (англійською, американською, швайцарською, бельгійською, шведською і голяндською) усунення з ґенеральної секретарки п. Древет, як комунофілки. Кілька літ тревали внутрі Ліґи тертя між націоналістичними і комунофільськими течіями, аж вкінці Ліґа усунула п. Древет з ґенеральної секретарки, що означало ослаблення комунофільських симпатій в Лізі. Своє протибольшевицьке становище висловила ярко Українська Секція на передостанім Конгресі Ліґи у Празі в 1935. р. устами своїх делеґаток.

Факт, що цьогорічний Конгрес Ліґи в Люгачовіцах не вибрав до екзекутиви п. Duchene президентки Французької Секції і знаної комунофілки — це доказ, що в Лізі перемогли націоналістичні настрої.

Одначе рівночасно з ярким протибольшевицьким становищем Української Секції в Лізі почав творитися внутрі Ліґи комунофільський фронт проти Української Секції і підготовлювати ґрунт до виключення Української Секції з членів Ліґи. Справа ця знайшлась на цьогорічнім Конгресі Ліґи в Люгачовіцах; а що по стороні наших противників є статут Ліґи, який признає в Лізі репрезентацію **тільки державних народів**, тож не легка була позиція Української Секції. Багато праці і труду мусіли вложити наші делеґатки на цьогорічнім Конгресі Ліґи, щоб задержати Українську Секцію як повноправного члена Ліґи.

Але про це ширше в другій статті.

—o—

Масові арештування на Волині.

З арештованих 5. ц. м. українців у Луцьку вийшло на волю ледви кілька осіб, переважно з сіл. До вязниці в Луцьку перевезли: Евгена Шульгу, В. Федорчука, Миколу Скопюка, Осипа Сакаля, Бориса та Сергія Пуксів — усіх з Луцька та Івана і Петра Хлопецьких з Боголюб. Арештували теж студента данціґської політехніки Анатоля Кабайду, який перебував за праці у Дрогобиччині.

Подібні арешти і ревізії відбулися 5. ц. м. по селах Рівенщини, Дубенщини та Володимирщини.

Причини ревізій та арештів невідомі.

ДАЛЬШИЙ ХІД ПОЛІТИЧНОГО ПРОЦЕСУ В ЛУЦЬКУ.

Відложена судова політична розправа проти 42-ох українців з Володимирщини та Ковельщини почалася в окружному суді у Луцьку 23. ц. м.

Анґлія понизила музулман.

ЛЬОНДОН, ПАТ. Англійська преса пише, що великий муфті Єрусалиму Ель Гуссейн замкнувся в мечеті від довшого часу, щоб його не арештували і видав до музулман відозву з покликом, щоб усіми силами протиставились подїлові Палестини. У цій відозві великий муфті виступає і проти еміра Трансйорданії Абдуллага, який є за поділом Палестини між жидів і арабів та помагає англійцям у боротьбі проти арабських націоналістів, бо сподіваєть-ся, що Анґлія надасть йому титул короля. Великий муфті пише у відозві: „Імперіялісти виконують злочин проти Арабії, а чи спішіть недопустити до злочину. Англійський уряд понизив музулманський світ і вчинив у Палестині найжорстокішу різню. Англійський уряд оголосив рапорт королівської комісії і змагає до того, щоби Палестину поділити між жидів та англійців." З Палестини перепачкували араби кілька тисяч примірників тієї відозви.

Нові розстріли в СССР.

ПАРИЖ, ПАТ. Авас повідомляє з Москви, що на пленарному засіданні совітів московської округи рішили усунути зі становища голови московського виконного комітету Філатова, закидаючи йому саботування стахановського руху.

„Ленінградска Правда" з 23. ц. м. повідомляє, що військовий трибунал ленінградської округи засудив на кару смерти 22. ц. м. девять членів „троцькістівської контрреволюційної організації". Присуд виконали. Всім обвинуваченим закидали, що вони допустилися „цілого ряду злочинів". Акт обвинувачення каже, що вони троїли робітників і спричинили вибух в одній з воєнних фабрик, що потягнув за собою людські жертви.

СТРАЙКОВА ХВИЛЯ У КАНАДІ.

Страйк текстильного промислу, який захопив 10 тис. робітників у Квібек, приняв зовсім несподівані форми. Премієр уряду провінції Доплеста протиставиться страйкові, зате високі представники катол. Церкви отверто підпомагають страйкарів. Авас подає, що примас Канади кардинал Віляне запевнив страйкарів про свої симпатії та заохочував їх до видержливости у боротьбі за свої домагання. Страйкарі зединені в союзі катол. робітників. Вони домагаються збірної умови підвишки платень і зменшення годин праці.

—o—

КИТАЙСЬКА АРТИЛЄРІЯ ЗБОМБАРДУВАЛА ЯПОНСЬКИЙ ГОЛ. ШТАБ.

Представник японської маринарки заявив, що китайська артилерія бомбардувала головний японський штаб, що містився в Ган-кію. 50 цивільних убитих і 200 осіб ранених. Якщо бомбардування тривалоб далі, то японці будуть мусіти виперти китайські частини з Путун. Якщо китайські частини відступлять Ган-тао, тоді японська артилерія збомбардує Ган-тао.

ВАЖНА КОНФЕРЕНЦІЯ АНҐЛІЙСЬКИХ МІНІСТРІВ.

ЛЬОНДОН, ПАТ. Райтер повідомляє, що конференція премієра Чемберлена з мін. Іденом і мін. Галіфексом тривала півтретя години. Міністри обговорювали міжнародню ситуацію, зокрема випадки на Далекому Сході та останні інциденти на Середземнім Морі.

Конференцію продовжуватимуть ще й пополудні.

НОВИНКИ.

— **Комітет будови церкви на Вульці у Львові** звертає увагу, що від дня 1. вересня ц. р. чеки Почтової Каси Ощадности дістали нове число, а саме № 508.338. — Хто не вислав грошей на будову церкви давним чеком (№ 413-341) зволить чимскорше післати гроші новим чеком № 508.338, (або перечеркнути старе число і вписати нове), бо будова церкви вже зачалася і небаром всі фонди вичерпаються.

— **Реколекції для священиків.** Заходом Т-ва св. Андрея у Львові відбудуться реколекції для священиків під проводом Впр. о. сов. Стефана Рудя в поміщенні Дух. Семинарії у Львові, в днях від 13.—17. вересня. Реколекції зачнуться в понеділок в год. 6. вечором, а скінчаться спільним св. Причастям у пятницю. Кошти утримання 13 зол. від особи. Постіль зі собою привезти. Зголошуватися до 5. вересня ц. р. у Т-ві св. Андрея, Львів, ул. св. Тереси ч. 38.

— **Автобусова комунікація.** З днем 15. ц. м. урухомлено автобусову комунікацію на лінії Броди-Золочів-Красне-Буськ-Милятин-Камінка Стр. Автобус відходить з Камінки Стр. в год. 6 і приходить до Бродів в год. 16.40. З Бродів відходить в год 7. і приходить в год. 19. до Камінки Стр.

— **Виміна реєстраційних знаків.** Воєвідський уряд повідомляє, що речинець виміни старих реєстраційних знаків від механічних поїздів на нові минає з днем 31. ц. м. Після цього речинця механічні поїзди без нових знаків будуть придержані і старі реєстраційні знаки здерті, при чому власники поїздів наражуються на кару.

— **Поширення тютюнових плянтацій у Сх. Галичині.** Тютюневий монополь переводить коштом 4 міліонів зол. інвестиції для побільшення продукції тютюну в Польщі, щоб не спроваджувати його із заграниці. Тому поширять тютюнові плянтації, особливо у Сх. Галичині. При тих інвестиціях будуть переводити ферментацію сирівців в критих коморах, до яких пускається пару. Через те можна буде діставати відразу довільну скількість сферментованого сирівця.

— **Підмога для хліборобів.** У „Моніторі Польському“ з дня 23. ц. м. появилося рішення ради міністрів з дня 20. ц. м. у справі додаткового кредиту на рік 1937—38 для помочі хліборобським господарствам, що їх навістили стихійні нещастя. На основі цього рішення признає рада міністрів у буджеті на час 1937—38 р. кредит у квоті 500.000 зол. як поміч для хліборобських господарств, що їх навістили стихійні нещастя.

— **Хмаролім** навістив 24. ц. м. зополудня багато місцевостей у Сх. Галичині. Наслідком хмаролому в Делятинщині Прут виступив з берегів і залив тисячі гектарів землі. У Бережанщині потерпіли від хмаролому громади Вільховець і Рибники. Частина Трускавця знайшлася під водою. Над Львовом була теж сильна злива.

— **Наслідком безупинних дощів** вилила ріка Бистриця і коло Надвірної зірвала дві тами та залляла давне русло, причому вода знищила береги на 2 км. Поважно загрожена східна частина міста Надвірної. — В Ґорґанах виступила з берегів ріка Лімниця, зриваючи два мости коло Машни і Людошарів біля Осмолоди.

— **Перервана комунікація.** Вода річки Раточини, що перепливає терен громади Губичі, підмила деревляний міст, який грозить заваленням. Наслідком того автобусова комунікація між Бориславом і Дрогобичем відбувається з пересіданням. Крайня пора ,щоби цей міст, побудований в 1919. р. провізорично військом, заступити новим тривким, що надавався б до правильної комунікації.

— **Залізничий міст між Кутами й Вижницею ушкоджений.** Наслідком великих дощів вода в ріці Черемош підмулила залізничий міст, що лучить Румунію з Кутами. Міст по галицькому боці так похилився, що спинили рух аж до направи моста. Ушкоджений також залізничий міст у Неполоківцях.

— **Засудили постерункового.** У процесі б. постерункового Едварда Невенгльовського, який відбувся перед станиславівським судом, запав присуд, яким обвинуваченого засуджено на кару 8-місячної вязниці.

— **Присуд на хабарників.** У процесі в справі хабарів, які два залізн. урядовці у Львові брали від будівельних робітників, запав присуд, яким засуджено Альбіна Ритвінського на рік вязниці і Мих. Продеуса на 6 місяців з припиненням кари на 3 роки.

— **Нафтові ошуканці перед судом.** Станиславівський окружний суд розглядав справу Маркуса Реґера і тов., що допустилися ошуканства при набуванні нафтових теренів у Пасічній. Реґера засуджено на один рік вязниці а Карла Вітелеса і Менделя Кляйнера на кару вязниці по 6 місяців. Стефана Дрогомирецького суд увільнив.

— **Гриб велитень.** Жінка граничного сторожа в Яблониці біля Ворохти знайшла в лісі величезний гриб, що важив 2 кг. 23 дк. Взагалі при частих дощах у Карпатах появилися цього року масово гриби.

— **Безпечність львівських вулиць.** На вул. Л. Сапіги напроти політехніки авто наїхало на наколесника 27-літнього Дмитра Савчука, який впав на землю і тяжко скалічився в голову. Раненого шофер відвіз на рятункове поготівля, опісля до шпиталю. Сюди привезено теж 62-літнього Семка Кондраковського, якого переїхало авто, доломлячи йому ногу.

— **Чому не йде книжка?** Від 1930 р. обороти книгарень у Польщі впали на 70 прц. В 1936 р. зліквідовано 44 книгарні а від 1936. р. аж 316. Навіть у досить великих містах, де давніше були дві книгарні, нині нема ніодної. Кажуть, що причиною цього явища є економічна кріза. По правді воно не так. Варшавський тижневик „Свят“ стверджує, що дохід одного варшавського нічного льокалю давав торік поверх 4 тисячі зол. денно. Річні впливи дали близько півтора міліона зол. Тижневик зазначує, що клієнти цього льокалю певно навіть десятої частини тих грошей не видали на книжки.

— **Краєва хроніка.** На шкоду аптикаря Зельцера із Бродів украли у вагоні особового потягу на Підзамчу портфель з готівкою 1.600 зол. — В лісі коло Угнова застрілився Леон Мосаковський, рільничий практикант у маєтку Мармароша, з причини нещасливої любови. — В Тисьменичанах станиславівського повіту потяг переїхав 14-літнього хлопця, який дістався на шини, хоча рампа була замкнена. — В Стрию при вул. Міцкевича ч. 12. урвався балькон першого поверху і впав на хідник.

— **Протижидівські ексцеси** були в понеділок у Брянську Підляському в білостоцькому воєвідстві. В тім дні відбувався торг, з чого скористало кількасот польських народовців, які силою усунули жидівських торговців з торговиці, побили до крови кількадесять жидів і вибили кількасот шиб у жидівських домах. Ранених було коло 50 осіб, із цього 7 тяжко.

— **Як жінка веде авто.** На площі Малаховського у Варшаві переїхав на смерть самохід промисловця Леона Гартфельда. Самоходом кермувала Марія Тибельська.

— **Діти постріляли ся.** У Радошицях пов. Козін 9-літній син гаєвого Гелеца застрілив з рушниці двох своїх ровесників, коли родичі пішли до костела.

— **Неуки членами большевицької академії наук.** Як повідомляють „Ізвестія“, слідча комісія ствердила, що до совітської академії наук прийнято в члени людей без ніякої освіти. Більшість академиків не вміє майже читати по російськи, а багато не знає зовсім альґебри. З жахом стверджено, що деякі члени є ворожо настроєні проти Сталіна. Секретаря академії наук Гобринова, якого роблять відповідальним за ті „непорядки“, звільнили з його становища.

— **З причини браку паперу в Совітах** початок нового шкільного року відложено в багатьох округах до 1. жовтня. З магазинів харчевого промислу повідомляють, що від кількох місяців лежать там десятки міліонів пушок ріжних консерв, які годі пускати на продаж з причини браку паперу на етикети. Остаточно товари зачинають псутися.

— **Мають чим хвалитися.** Союз Народів зібрав статистику осіб, що перебувають по вязницях, з 88-ох держав. Показалося, що найменше арештантів має Англія, бо відсоток перебуваючих у вязниці до загалу населення в неї є 29.9 на 100.000. У Польщі на 100.000 мешканців припадає 150 вязнів. В Німеччині на 100.000 — 157 (без концентраційних таборів). В Литві на 100. тис. — 162, а в Естонії на 100.000 — аж 276 арештованих.

— **І той хоче жити.** Віденський суд розглядав скаргу нешлюбного сина вбитого в Сараєві арх. Франца Фердинанда, внесену проти найстаршого сина Фердинанда, кн. Макса Гоенберга. Арх. Фердинанд признав ще 1902 р. в суді батьківство щодо цього свого нешлюбного сина. Тепер віденський суд признав синові арх. Фердинанда місячну ренту 250 шілінґів.

— **Залізнича катастрофа.** З Італії повідомляють про катастрофу прогулькового потягу, що їхав з 300 моряками до гірської місцевости Кезеля і по дорозі стрінувся з іншим потягом. Кілька вагонів розбилося, а зпід румовищ добуто 4 убитих і 16 тяжко ранених.

— **Ріжні вістки.** З причини довготревалої посухи в південній Франції горять ліси, що загрожують ріжним місцевостям. — В околицях Біржи на Литві появилися стада вовків і роблять населенню великі шкоди у худобі. — До шпиталю в румунському містечку Стефанешті дістався скажений пес і покусав 20 хорих.

—o—

З кіна.

Кіно „Марусенька“: „Приречення“.

Сентиментальна побутова жидівська пеєа. Цікаво представлений жидівський побут жидів із Виленщини. Це жиди трохи відмінні від наших. Багато залишилося в них ще давніх традиційних звичаїв. Є тут багато своєрідного фолькльору, оригінальна сцена жидівського весілля, яке попереджує характеристичне сватання. Гарна музика і співи.

Кіно „Касіно“: „Герої моря“.

Пригадаєте собі чудову повість Кіплінґа „Сміливі мореплавці“ і неодну з тих англійських, що мають на меті гартувати молодечі характери. Батько-міліонер має синка, яким не має часу займатись. Пансіон, де синок виховується не може викорінити поганих звичок із розпещеного, забріханого дітвака, який уважає себе вищим і мудрішим від усіх тільки тому, що його батько має гроші і не жалує їх синкові. І саме тоді, коли батько схаменувшись зрозуміє, що повинен сам заопікуватись вихованням сина, син їдучи з ним на кораблі паде у море ніким незапримічений. Його виловлює шкуна, що їде на тримісячну ловлю штокфішів і паничик мусить звикати до твердого життя рибалок. Від простого і дуже доброго португальця, що найкращим завданням людського життя вважає риболовлю, хлопчина навчиться любити море, життя серед небезпек і тяжкої праці, а головно відкриє сам у собі та в інших — серце.

Фільма дає прегарні морські картини і має зворушливі моменти— однаково цікаві для старших, як і для молоді. На ній можемо бачити величезну ріжницю між т. зв. виховними фільмами славянської продукції із кепсько скритою тенденцією і поглядом на світ англійців. Головні ролі грають малий Фред Бартольомю, знаменитий тип Лі Трасі і старий Ляйонел Берімор. Як на початок нового кінового сезону, фільма справді зразкова.

Алькоголь і тютюн спинюють умовий розвиток людини.

Дописи.

КОЛОМИЯ.

Вистава „Свекрухи“, сценічної картини у 3 діях невідомого автора (Видавництво Василіян у Жовкві 1931 р.), відбулася в неділю 15. ц. м. заходом драматичного гуртка „Скали“. Пєса простенька і темою і переведенням акції, має вартість морально-повчальну і цим корисно відбиває від пересічного хламу, яким годують тепер наші села ріжні видавці. Все таки автор міг дещо поглибити акцію, краще накреслити характери (Яків таки дуже до нічого...) і зробити пєсу лекшестравною і для інтелігентніших глядачів. Гра в загальному була добра. Найкраще списалися аматорки (головно Явдоха — п. Зяввнівна та Ксеня — п. Волківська), на другому місці треба поставити аматорів. Режисерував п. Скалозуб. Публики, головно тої інтелігентнішої, було за мало. А шкода! Годилось би трохи більше цікавитися працею міщанської молоді, яка справді горнеться до праці, але потрібує завжди моральної підтримки. І тої не можна їй відмовляти.

Тисячі вмірають від пиття, заки один помре від спраги.

Спорт.

НАКОЛЕСНИЦЬКІ ЗМАГАННЯ ЗА ЧАШУ ДИР. О. ЛЕВИЦЬКОГО.

В неділю 29. ц. м. відбудуться, як ми вже звідомили, великі наколесницькі змагання на трасі Львів—Стрий—Дрогобич—Самбір—Львів.

Старт у Львові рано в год. 6.30 із площі С.-Б. До Миколаєва приїдуть змагуни коло год. 7.30, до Стрия к. 9. год., до Дрогобича к. 10-ої. Там буде півметок та обовязковий півгодинний відпочинок. Старт із Дрогобича індивідуальний к. 10.30. Приїзд до Самбора к. 12-ої год., переїзд через Рудки к. 13.45, приїзд до Львова к. 16-ої год. на городецьку рогачку коло кол. „Зоря“.

Фініш у тих містах вріє малу принаду: С. Т. „Заграва“ призначила нагороду для першого наколесника С. Т. Україна. У Самборі С. Т. „Дністер“ призначив теж нагороду для того наколесника України, що першим приїде до Самбора. На меті у Львові ждуть перших двадцятьох жетони й нагороди фірм: Сьвятовід — Катовиці: ровер, Центра — Познань: ланцюги, лямпи (фірма Центра дає крім того своє авто, механіка, технічну поміч), Пістуф — Варшава: опони, Батя: спортові черевики, Роман, Львів: керівницю та переґонове сідло і нагороди багатьох інших фірм. Роздача нагород відбудеться в год. 8-ій веч. у домівці С. Т. Україна.

Надії на перемогу українських наколесників доволі великі. Треба лише кинути на терезу боротьби рішучість і велике завзяття та використати догідні обставини.

Наколесники України будуть одягнені в білі сорочки з чорно-червоними поясами на грудях.

КРАЄВИЙ СОКІЛЬСЬКИЙ ТУРНІР КОПАНОГО МЯЧА У СТРИЮ.

Як ми вже повідомляли, в суботу 28. і в неділю 29. ц. м. відбудеться у Стрию сензаційний турнір сокільських дружин. До змагань стануть найкращі дружини

поодиноких околиць. Стартуватимуть такі дружини: Сокіл (Коломия), Сокіл (Станиславів), Сокіл (Стрий-Добряни) і найкраща дружина Львова.

Замісцеві дружини повинні зголоситися в суботу в Народнім Домі в год. 8. рано. Змагання викликали велике зацікавлення в цілій Стрийщині. Тому, що вступи на ці змагання не дорогі, можна сподіватися великої фреквенції спортової публики.

СПОРТОВІ НОВИНКИ.

Копуни України виїзджають цієї неділі до Ряшева на мистецькі змагання з Ресовією Змагуни І. дружини запевняють, що ремісовий вислід із Короною був тільки припадком та не спричинений ослабленням форми.

Катастрофальна програна Довбуша. Минулої суботи й неділі грала в Чернівцях дружина національної ліги (найвища румунська кляса) з Довбушем і Драгош Водою. Довбуш заграв несподівано слабо і програв аж 10:1. Драгош Вода програла тільки 1:0.

Мадярська Ліга: Февус — Бочкай 4:1; Будафок — Сеґед 2:1; Уйпешт — Немзеті 7:3; Гунгарія — Ференцварош 3:3; Саркетаксі — Терекеш 6:1 і Будаї — Етто Рааб 3:0.

Бокшай, воротар Руси, перескочив уже в дружини „львинят“ до репрезентаційної чеської дружини, як запасний воротар.

Нові книжки й журнали.

„ТОРГОВЛЯ І ПРОМИСЛ“ ч. 16 (70) з 15. серпня п. р. Зміст: Упрощене книговодство можна вести в українській мові, По щаблях угору, На Гуцульщині, Прогулька станиславівської Філії СУК до Крилоса, Примус затруднювати борців за волю Польщі (Невжеж польські комбатанти в українських підприємствах), Рожнітів—Перегинсько (фейлетон Івана Кочержука), Лежання костей (з подорожних вражінь), Квашена капуста і квашені огірки, Різні вісти, § 19, Новеля до закону про екзекуційне поступовання скарбової влади, Огляд фахових і заг.-господарських періодиків, Ринок і ціни.

Листування Редакції.

Вп. Дописувачам з Дубецька, Ярослава і Переворська дякуємо за присланi вістки, хоч їх покищо використати в „Ділі“ не можемо.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Salve Leopolis!

Витай городе Льва (з огляду на назву!), Мойсея (з огляду на камениці) і Казимира (з огляду на вулиці). Витай, столице глухої провінції, що все мала претенсії на приналежність до Европи, а останніми часами чимраз більше від неї віддалюється.

Повні чотири тижні не бачив я тебе Львове — моє ти з конечности рідне місто і направду стужився за тобою. Не читаючи на той час ніяких часописів леліяв я у душі іскорку надії, що ти змінилося і я тебе застану не таким, яким покинув, або — загалом не застану. Бувають же землетруси, вибухи вульканів, чи інші катаклізми!

Тимчасом застав тебе зовсім незміненим, коли не рахувати кілька на ново розритих вулиць, кілька свіжо склеєних рудер.

Ти далі — як бачу — займаєшся археольогією: відкопуєш старинні, бо заперед пятьох літ, канали і пускаєш по вулицях подих старовини. Від того подиху мешканці твої ходять зачемеричені мов кукольвану найлися: одні радіють, що так добре — аж не може бути ліпше, другі гризуться, що так зле — аж не може бути гірше, але всі разом твердо вірять, що ти єси осередком світа, пупом землі, перлою в короні і тим подібне. Одні твої мешканці ключать замісць іти просто, другі йдуть просто замісць ключити, а все це вина твоєї атмосфери. Не спав я цілу ніч через неї, але за день-два привикну — сам загорівши. Тоді все, що з віддалі 200 кільометрів, з педесталу Підлютого, виглядало мені мале та незначне — стане знову велике та важне і — навпаки.

Два місяці мав ти тільки половину населення. Друга половина покинула тебе, щоб хоч трохи видухнути з себе твою атмосферу, побачити необтесаний камінь, необстрижене дерево і незамуровану річку, Тепер вертаються вже всі назад — опалені на бронз при помочі сонця і олійку, а на лицях їх блукає ще усміх сільського неба і пережитих вражінь.

Вертаються жінки і мужчини, діви і безженники, мами і батьки родин і цілі стоси дітей та клунків. Головний двірець мало не луснe від натовпу, мало не западеться від тупоту і не оглухне від крику.

А крім цього мало не розплачеться від зворушливих сцен на брамі при вході з двірця.

Якась молода пані в останнє і зі сльозами в очах стискає руку добре підгодованого бльондаса і зараз за брамою кидається на шию рідному чоловікові, тими самими сльозами скроплюючи його камізельку:

— Коханий котику, скучав?!...

— Дуже! Страшно! Золота моя рибонько. Гинув за тобою... — і зіває, бо не виспався вчора прощаючи свою волю.

Батько родини, що цілий місяць грав безженника з героїчною резиґнацією бере в обійми подругу життя, меляхнолійно звісивши голову на її повне плече.

— Який я радий, який я радий! — повторює без переконання.

Головний двірець дивиться, слухає і випускає всіх на місто.

А ти, рідний городе, приймаєш усіх однаково, чи їдуть вони зназ моря, чи знад Дністра, з Ґдині чи Куликова. Приймаєш чим хата богата: розкопаними вулицями, болотом і новими приписами ходження.

В хомуті обовязків довкола жттєвого кирату ти швидко вибєш людям з голови все те, що набили собі за час вакацій і тільки в снах позволиш переживати те, що діялося на берегах Балтику чи Лімниці...

Галактіон Чіпка.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

ЗАБОЛОТІВ:
26. VIII. Шаріка.
27. VIII. Під кураторією.
28. VIII. Дівча з Маслосоюзу.
29. VIII. Ніч під Івана Купала.
30. VIII. Шалапут.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

РОЖНІТІВ:
26. VIII. Ой не ходи Грицю.

БРОШНІВ:
27. VIII. Жайворонок.
28. VIII. Хмара.
29. VIII. Гейша.
30. VIII. Подружжий мечт.
31. VIII. Ой не ходи Грицю.

ДОЛИНА:
1. IX. Хмара.
2. IX. Подружжий метч.
3. IX. Маруся Богуславка.

ВИГОДА:
4. IX. Хмара.
5. IX. Жайворонок.
6. IX. Вій.
7. IX. Гейша.

ВЕЛДІЖ:
8. IX. Хмара.
9. IX. Воскресення.
10. IX. Маруся Богуславка.

ЖУРАВНО:
11. IX. Ніч під Івана Купала.

Театр перед виїздом на Лемківщину загостить до Львова з народнім репертуаром.

Український Молодий Театр „Заграва“

КОСІВ:
26. VIII. Камо грядеши? II. частина.

КУТИ:
27. VIII. Голгота.
28. VIII. Камо грядеши? I. частина.
29. VIII. Камо грядеши? II. частина.
30. VIII. Трефіка пані генералової.
31. VIII. Тарас Шевченко.
1. IX. Мурахи.

КОСІВ:
2. IX. Тарас Шевченко.
3. IX. Мурахи.

ВЕЛ. ТЕАТР — нечинний.

КІНА.

АПОЛЬО: „Право молодости“ на осн. повісти Едни Фербер.
АТЛЯНТІК: „Тайний плян Р. 8“.
ВАНДА: „Московські ночі“, „Американська авантура“
ҐРАЖИНА: „Прокажена“.
ЕВРОПА: „Весна залюблених“.
КАСІНО: „Герої моря“.
КОПЕРНИК: „Північ кличе“, „Карієра панни Іванни“.
МАРУСЕНЬКА: „Приреченния“.
МЕТРО: „Роз-Марі“.
МІРАЖ: нечинне.
МУЗА: „Сузі“ музична комедія.
ПАЛЯС: „Дівча з Парижа“ (Лілі Понс)
ПАКС: нечинний.
ПАН: нечинне.
РАЙ: „Мільйонерові примхи“.
СВІТ: „Буде краще“ з Тоньком і Щепком та ревія.
СТИЛЬВЕ: „Королева Джунглі“ і ревія Рефрена.
ТОН: „Непереможний Робінзон Крузо“
УТІХА: „На сторожі закону“ і ревія.
ХИМЕРА: „Баркароля“.

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Будапешт“.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Четвер, 26. серпня 1937.

БЕРЛІН 14.15 15.00 Розр. музика, 17.00 Скрипка, форт., 19.15 Концерт квартету, 20.10, 21.00 Вес. муз. вечір БІЛГОРОД 18.20 Пісні, 20.00 Оперові мельодії, 21.00 Оп. рецітал. 21.30 Нар. пісні. БУДАПЕШТ 12.05 Концерт оп. музики, 13.40 Скрипка, 18.15, 19.00 Концерт хору берл. консерваторії. 19.30 Нар. пісні 22.05 Сальон. музика. ВІДЕНЬ 16.05 Нар. пісні з усього світа, 17.25 форт., 17.40 Спів Я. Странська сопр., 19.25, 20.00 Фаєрабенд, вес. муз. авд. 20.25, 21.00 Нова віденська нар. музика. 21.20, 22.00 ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Музика. 18.00 Концерт камер. хору, 18.20 Веселі сценки, 19.00 20.00 Вальси, марші, 21.15 Камер. концерт. КОШИЦІ 13.30, 18.00 Для Закарпаття. МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт, 19.00 Розр. музика 21.00, 22.00, 23.00 „Спердуті нель Буіо“ оп. Ст. Донаудія. МІНХЕН 13.15 Популярна музика. 16.00 Пісні, 16.20 Форт., 17.00, 18.00 Орх., Форт. дует, 21.00 Вок.-муз. концерт; ПРАГА 17.05 Концерт фільг., 19.10 Словацькі нар. пісні, 21.20 Форт. твори Сука. РАДІО ПАРІ 12.15 Сценка, 16.20 Рецитації, 16.45. 18.00 Театр Уяви, 19.00 Пісні, 19.45 Вок. дуети, 20.30, 21.00 Камер. музика, РИМ 17.15 Танк. музика 20.40 Розр. музика, 21.00. 22.00 Комедія.

Пятниця, 27. серпня 1937.

БЕРЛІН 14.15 Розр. музика, 17.00 Оп. фантазії, баритон, форт. тріо, 19.00 Веч. гомін, 20.10, 21.00 Весела 2-год. програма, БІЛГОРОД 18.00 Нар. музика, 18.45, 19.00 Скрипка, 20.00 Арії та пісні, 21.00 Трансм. із Загребу, БУДАПЕШТ 12.05, 20.35 Циг. музика, 13.30 Концерт балалайкової орх., 17.30 Форт., 18.30, 19.00 Орх. концерт, 22.15 Симфонія ч. 3 „Ероіка“ Бетовена, 23.10 Сальон. музика, ВІДЕНЬ 11.05, 12.00 Зальцб. фестіваль: IX. Симфонія Бетовена, 19.25 Розр. муз., 20.00 Баляди, 20.40, 21.00 „Старт і мета“ ком. Феріолі, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Музика, 15.15 Дітячі пісні, 18.00 Форт., 22.30 Розр. музика. КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття. МІЛЯНО 17.15 Форт., 20.40 Розр. музика, 21.00 Концерт військ. орх., 22.10 Орг. рецітал. МІНХЕН 12.00 Орх. концерт. 16.00 Камер. концерт. 19.00, 20.00, 21.00 Чар інструментів, орх. солісти. 21.10 Еспанські мельодії, солісти (кастаньєти, гітара, форт.), 22.30 Музика на добраніч, ПРАГА 14.00 Любовні пісні, 17.05 Секстет. 20.55, 21.00 Японська музика, дир. Ямада Кочаку, РАДІО ПАРІ 12.00, 12.30 13.45 Концерт. 13.15, 16.15, 19.00 Спів, 14.30, 15.00 Театр Уяви, 18.00 Для жінок, 20.30, 21.00, 22.00 „На паризькій хвилі“ велика розр. програма. РИМ 17.15 Солісти, 21.00, 22.00 „Іль Трансатлянтіко“ фантазія Джавінія.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер, 26. серпня 1937.

6.15 Ранішня пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з гр. пл., 7.00 Ранішній денник, 7.10 Музика з гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневий денник, 12.15 Чайковський: Композиторові сильветки, гр. пл., 12.25 Концерт військ. орх., 13.55 Легка музика з гр. пл., 14.50 Спортовий порадник, 14.55 Львівська біржа, 15.00 Із французької оп. музики, гр. пл., 15.35 Львівські біжучі вістки, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Серпень — гутірка для старших дітей, 16.15 Брамс: Соната ґ-дур оп. 78 на скр. і форт., 16.45 Відпочинкові табори для працюючих жінок, 17.00 Сто тактів музики, 17.50 Спортовий порадник, 18.00 Стародавній Львів, 18.15 Маскані: „Інтермецо“ з „Віліяма Ретkліфа“ „Гимн до сонця“ з оп. „Іріс“ гр. пл., 18.30 Загальна скринька: Листи та програми, 18.40 Програма на завтра, 18.45 Спортові вістки 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Спів про Боснію, 19.40 Актуальна гутірка, 19.50 Спортові вістки, 20.00 Концерт легкої і танкової музики орх., трубка, пісеньки; у перерві в год. 20.45 Вечірній денник, Хліборобські вістки, 21.45 „Будні пп. Ковальських“ 22.00 Спів у супр. форт., 22.30 Обжинкові пісні на Шлеську, словно-муз. авд., 22.50 Останні вістки веч. денника, огляд преси, метеороль. комунікат. 23.00 Найми́ліші вакації, веселий фейл.. 23.15 Танкова музика з гр. пл.

Пятниця, 27. серпня 1937.

6.15 Ранішня пісня. 6.18 Руханка, 6.38 Музика з пл., 7.00 Ранішній денник, 7.10 Музика з пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневий денник, 12.15 Давні танки — попурі. дута орх., з гр. пл., 12.20 Комунікат львівської Хліборобської Палати, 12.25 Концерт сальон. орх., 13.55 Ришард Ваґнер, з гр. п., 14.35 Трохи пісні, трохи слова. Скринька для дітей, гр. пл., 14.55 Львівська біржа, 15.00 Іван Штравс, муз. з гр. пл., 15.35 Львівські біжучі вістки, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Гутірка з хорими. 16.15 Давня і нова еспанська музика, форт., 16.45 Берегами середущої Висли, 17.00 Розр. концерт, 17.50 Цішин, 18.00 Туристичний інформатор. 18.05 Орхестра П. Гавйтмана, музика з гр. пл., **18.30 Антени над стріхами, гутірка в українській мові Анатоля Курдидика.** 18.40 Програма на завтра, 18.45 Спортові вістки, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Новочасна камеральна музика, гр. пл., 19.50 Спортові вістки, 20.00 Вечір оперетових мельодій у вик. малої орх., спів; у перерві Останні вістки вечірнього денника, огляд преси, метеорольог. комунікат, 21.45 „Будні пп. Ковальських“, 22.00 Орх. концерт, 22.50 Останні вістки, 23.00 Танк. музика з гр. плит.

Радіокутик.

РАДІОВА ВІЙНА В ШАНГАЮ.

Шанхай — це „китайський Париж", або „китайський Ню Йорк", — місто найбільш міжнародне, повне дивних контрастів. У Шангаю дивує нас не тільки мішанина всіх засобів західньо-европейської цивілізації з Далеким Сходом, не тільки велика культурна розбіжність понять та звичаїв, що їх принесли сюди народи майже цілого світу. Шангай на теренах европейських концесій не відріжняється виглядом від міст Далекого Сходу, хоча в китайській дільниці зберіг свій властивий характер.

Дві війни в Шангаю.

Тепер очі світу звернені на Шангай, за який йде „приватна війна" двох країн жовтого світу: Японії і Китаю. Армії обох держав погоджуються уступити „для святого спокою", а йде лише про те, яка з них має уступити перша.

Правдива „китайська загадка" перенеслася також у ділянку так зв. етеру, де боряться дві пропаганди: китайська та японська, а стан посідання хотять тримати також радіостації концесій европейських та американських.

Радіова Вавилонська вежа.

Для европейця буде незрозумілим факт ділання на терені одного, хоча й великого міста, аж 40 радіостацій, а вже правдивим „китайським порядком" видається, що радіостації, замість поділити між собою час праці, силу в кільоватах і довжину хвиль — стараються взаємно перекричати одна одну.

Колиб хтось, знайшовшися в Шангаю з радіовим приймачем, спробував шукати розваги в етері, то знайшов би майже на кожній поділці апарату цілі ґнізда різномовних спікерів і промовців, страшну дисгармонію звуків, і правдиву різноманітність радіових сиґналів. „Етер у Шангаю є ніби ярмарком, на якому продавці захвалюють свій „товар". Коли візьмемо під увагу, що порт у Шангаю є великим осередком морської торгівлі, то нічого дивного, що чути також сиґнали Морзе з дільних невпинно корабельних радіостацій.

Ґрамофоновий кружок ратує ситуацію.

Радіофонія в Китаю, як можна думати, не нарікає на брак зацікавлення; напевно має вона більше прихильників у великих містах, якщо на 90 радіостацій в цілій країні, аж 40 припадає на Шангай — господарчий центр країни.

У чужоземних дільницях Шангаю працює 6 радіостацій. Найсильніші з них мають по 1 кільоваті, найслабша — 80 ватів. Китайські станції працюють переважно з малою силою — від 100 до 500 ватів. Найсильніша має коло 1 кільовата в антені, є й дві цілком слабі — по 15 і 7,5 ватів.

Не дуже різно представляються умовини програмової діяльности цих станцій. Можна булоб припускати, що станції европейських концесій дають програми вищого рівня, ніж китайські. В дійсності ця справа ліпше виглядає у китайців, що можуть черпати з великого запасу власних артистичних сил, коли чужоземні радіостанції цих можливостей не мають і через те виповнюють програму переважно ґрамофоновими кружками, а тільки час від часу, при добрих атмосферичних умовинах, надають „з повітря" імперіяльну програму англійських радіостацій, або коротко-хвильову програму голяндських станцій з Бандонг.

Китайські радіостації утримуються частинно з абонаментових оплат, але більші прибутки дістають з так зв. „закуплених програм" — замовлених торговельною реклямою.

Китайці прихильниками радія

В 1936 році самі англійські фірми продали в Шангаю 63.000 приймачів, а напевно значно більше імпортували японці та американці.

У китайських домах прийнялося, що радіовий приймач є свідоцтвом культурних аспірацій. Початки радіофонії в Китаю сягають 1922 року, але самі китайці признають, що за 15 років зроблено небагато, а все ще треба доконати. Очевидно, в першу чергу треба зробити „порядок в етері".

БІРЖА.

Гроші.

Львів, дня 25. серпня 1937.

Купно-продажа: Бельґи бельґ. 89·43, 89·00, Доляри американські 5.29·50, 5.27·00, доляри канад. 5.29·50—5.27·00. Фльорени гол. 292·82—291·10, Франки фр. 19·95—19·85, Франки швайцарські 121·99—121·10, Фунти анґл. 26·47—26·31, Ґульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 17·50—16·50, Кор. дан. 118·09—117·25, Кор. норв. 132·98—132·00, Корони шв. 136·58—135·60, Ліри італ. 24·20—23·40, Марки фінлянд. 11·70—11·20, Марки нім. 135·00 — 130·00, Шилінґи австр. 99·20—98·50, Тель Авів 26·25—26·05, Марки нім. срібні 146·00 141·22

Акції.

4 і пів проц. внутр. 57·00, 57·25, поз. інв. 1 ем. 69·50, серія 83·00, 2 ем. 68·25, серія 82·00, 4 пр. дол. 39·50, 4 пр. конс. 58·25, 58·50.

Тенденція сильніша.

Папери.

Банк Польський 104·72 Ліпльпоп 50·75 50·50, Моджеїв 8·05, Островець 25·75, Стараховичі 31·25, 31·10, Габербуш 19·50.

Тенденція удержана.

ЦЕНТРОСОЮЗ-ЛЬВІВ.

Львів, 24. серпня 1937.

Звідомлення зі збіжевого ринку.

Ціни Центросоюзу, Львів, за 100 кг. льоко вагон стація заладовання.

Пшениця одн.	28·75—29·75
Пшениця зб.	28·25—29·25
Жито зб.	21·50—22·50
Ячмінь пашн.	17·00—18·00
Ячмінь 640	18·00—19·00
Ячмінь 680	19·00—20·00
Овес легко задош.	17·00—18·00
„ незадош.	18·00—19·00
Кукурудза жовта	25·00—25·50
Кукурудза червона	26·00—26·50
Ріпак	58·00—59·00
Вика темна нов. збору	18·00—19·00
Насіння льону	46·00—47·00
Гречка	22·00—23·00

Пшениця і жито подорожіли. Тенденція звишкова.

ЦЕНТРОСОЮЗ

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 25. серпня.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	2·95 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак.	3·00 зол.
молоко	14—15 сот.
яйця	3·40 зол.

Тенденція на масло сильна, на молоко вдержана на яйця звишкова.

ОПОВІСТКИ.

Мировий Суд розглядаючи справу в відношенні п. Бориса Вітошинського до Ф-ми „Т-ОП", заступленої пп. Миколою Атаманюком і Степаном Муриним, на підставі переведеного розсліду, справу цю в площині торговельної етики присудом з дня 21. серпня 1937 р. остаточно зліквідував. Згідно з присудом обі сторони не мають до себе жадних претенсій. — Львів, дня 25. серпня 1937. — **Інж. В. Богачевський, Р. Шухевич, К. Тучапський.** 1490

Прив. Коед. Ґімназія ім. О. Маковея У. П. Т. Рідна Школа в Яворові з повними правами державних шкіл оголошує, що додаткові іспити відбудуться по вакаціях 1. і 2. вересня ц. р. В них двох днях відбудуться також іспити до І. кл. гуманістично-клясичного ліцею, що має також права державних шкіл. При ґімназії істнує дешева Бурса ім. І. Франка для бідної молоді. Кружок „Рідної Школи" в Яворові веде ще крім ґімназії та ліцею, дві однорічні коед. торговельні школи: вищого і нижчого ступня. — **Дирекція ґімназії, ліцею і торговельних шкіл.** 1487 1—3

МЕШКАННЯ

У СЕРЕДМІСТІ прийму на мешкання учеників. Зголошення: овочарня Лугового, Скарбківська 2. 1492 1—2

ПРИЙМУ на станцію 2 учнів (-ці) з інтелігентного дому. Евент. поміч в науці. Окрема кімната. Близько Філії. Лавріська, Піскова 28, І. 1487

ДЕШЕВО візьму на станцію ученика 1-ої кл. акад. ґімназії для спільної науки і товариства з моїм сином. Мешкання поруч ґімназії. Зголошення слати до Адм. „Діла" під „Дбайлива опіка". 1484 1—3

ОКРЕМОІ КІМНАТИ з харчем для студента університету, при солідній родині шукаю від 15. вересня п. р. Зголошення до Адмін. „Діла" під „Батько". 1460 3—3

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

ПАННА шукає посади до малих дітей. Шиє дитячі і жіночі річи. Зголошення до „Діла" під „Солідна. 1488

КУПНО - ПРОДАЖА

ПРОДАМ дубову вживану спальню. Потоцького ч. 118, м. 4, оглядати від 12—2 попол. 1485 1—3

НА ПРОДАЖ парцеля 1 морґ, добра під будову — „Дубина" коло Сволього. Відомість: А. Ріпецька, Бережани, вул. Крашевського. 1486

ПІДПРИЄМСТВА

КАПІТАЛ 50.000 ЗОЛ. ульокую в інтратнім підприємстві. Оферти до Адміністрації „Діла" під „Зараз". 1470 1—

РІЖНІ

ДИКТИ, ФОРНІРИ найдешевше джерело закупу **М. Гаммер** і СИН **Львів, Зьрудляна 3.** тел. 271-14. 1406 8—15

РОМАНОВА переробляє ковдри — **три зол.**, Гродзіцьких 4. біля Ринку. 1365 1-5

РОБОЧІ УБРАННЯ І ПЛАЩІ найдешевше джерело Виробня „ПАЛЮМ", Львів, Гетьманська 22, побіч Музею. 1120 11-?

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

ФОРТЕПІЯНИ, піяніна, фісгармонії знамениті, ґарантовані — дешево продає, міняє **Ґанан, Пілсудського 21, І. пов.** 1456 ?—0

ОГОЛОШЕННЯ.

КОНКУРС.

Головна Управа Рідної Школи розписує **конкурс** на: 1) управительку для ґімназії Р. Ш. у Стрию, 2) учителя руханки в ґімназії Р. Ш. в Яворові, 3) учительку шиття і крою з дипльомом на учительку фахових шкіл. Подання враз з документами вносити до Головної Управи Рідної Школи до 15. вересня п. р.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . зол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . . зол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. 480—
Остання сторінка 1/2 . . . . . . зол. 250—
Остання сторінка 1/4 . . . . . . зол. 130—
Остання сторінка 1/8 . . . . . . зол. 70—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.